

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Leader-hankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointi kolmen toimintaryhmän alueella

Kahelin, Anu

2011 Hyvinkää

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Hyvinkää

Leader-hankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointi kolmen toimintaryhmän alueella

Anu Kahelin
Kestävän kehityksen ko.
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2011

Anu Kahelin

Leader-hankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointi kolmen toimintaryhmän alueella

Vuosi 2011 Sivumäärä 66

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan kolmen eteläisessä Suomessa vaikuttavan Leader-toimintaryhmän rahoittamien hankkeiden kustannusten kohdentumista eri kuntien alueelle. Hankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointi -tutkimus tehtiin yhteistyössä Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry:n, LounaPlusssa ry:n ja Ykkösakseli ry:n kanssa.

Leader-toimintaryhmät toimittivat tutkimusmateriaaliksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ohjelmakaudella 2007-2013 aloitettuja Leader-rahoitteisia hankkeita, jotka olivat joko päättyneitä tai edelleen käynnissä olevia. Valittujen hankkeiden maksatushakemuksien liitteenä olevien tositetietojen perusteella kirjattiin kustannus ja kustannuksen kohdentumispaikka yrityksen kotipaikan perusteella.

Tutkittavien hankkeiden osalta oli nähtävillä se, että Leader-rahoitteisilla hankkeilla on aluetaloudellista merkitystä sekä hankkeiden hakijoiden kotikunnalle että toimintaryhmien toiminta-alueille. Rahoituksen kohdentumiseen vaikuttavia tekijöitä olivat esimerkiksi erityisosaamisen saatavuus ja hankintojen tarjouskilpailun perusteella tehtävät hankintapäätökset kustannustehokkaimman valinnan hyväksi.

Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta ja toiminnallisesta osasta. Teoriaosuudessa käsitellään Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa ja sen sisältämiä toimintalinjoja, joilla maaseudun kehittämistä toteutetaan, ja esitellään tutkimuksessa mukana olleet toimintaryhmät. Toiminnallisessa osuudessa kuvataan tietojenkeruuprosessi ja kirjattujen tulosten analysointi sekä tulokset. Yhteistyössä mukana olleet Leader-toimintaryhmät voivat hyödyntää omassa toiminnassaan opinnäytetyön tuloksia, mitkä heille on toimitettu sähköisessä muodossa.

Asiasanat hanke, hankerahoitus, maaseudun kehittäminen, taloudellinen vaikutus, Leader-toimintaryhmä

Anu Kahelin

Evaluation of the Economic Effects of Leader Projects in the Area of Three Leader Local Action Groups

Year	2011	Pages	66
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to examine the projects of three Leader Local Action Groups which operate in southern Finland and the allocations of costs of those projects within specified areas. The evaluation of the economic effects of Leader projects was executed in cooperation with Eteläisen maaseudun osajat EMO registered association, LounaPlussa registered association and Ykkösakseli registered association.

The Leader Local Action Groups delivered the data of financed projects initiated on the Rural Development Programming Period 2007 to 2013 which were either ended or still operating as study material. On the basis of the voucher information in the appendices of the payment requests of the chosen projects costs were registered to the allocation place of the cost which depended on the domicile of the company.

Surveyed projects showed that Leader-funded projects had regional economic significance for project applicants' home towns and the Leader Local Action Groups' operating areas. The factors that had an effect on the allocation of funding were, for example, availability of specific skills and the procurement decisions made on basis of tender favoring the most cost-effective choice.

This thesis consists of a theoretical and a functional part. The theoretical part contains the principles concerning The Rural Development Programme of Manner-Suomi and the operating principles it includes - based on which the rural developing is carried out. Also the Leader Local Action Groups involved are introduced. In the functional part of the thesis the process of collecting information is described along with the interpretation of the project and the results. The Leader Local Action Groups involved in this project can utilise the results of the thesis in their own operation. The results are delivered to them in an electrical form.

Keywords project, project funding, rural development, economic effect, Leader Local Action Group

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007-2013.....	8
2.1	Toimintalinjat.....	9
2.1.1	Maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen.....	9
2.1.2	Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen	10
2.1.3	Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen.....	10
2.1.4	Leader	11
2.2	Leader -rahoitteiset hanketyypit	12
2.2.1	Elinkeinojen kehittämishanke	12
2.2.2	Koordinointihanke	12
2.2.3	Koulutus- ja tiedonvälityshanke.....	12
2.2.4	Yleishyödyllinen kehittämishanke	13
2.2.5	Yleishyödyllinen investointihanke	13
2.2.6	Yrityksen käynnistystuki	14
2.2.7	Yrityksen investointituki.....	14
2.2.8	Yrityksen tai yritysryhmän kehittämistuki.....	14
2.3	Tuen hakeminen.....	14
3	Tutkittavat Leader-toimintaryhmät.....	15
3.1	Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry	17
3.1.1	EMO ry:n toimintaohjelma	18
3.1.2	EMO ry:n hankerahoitus	19
3.2	LounaPlussa ry	20
3.2.1	LounaPlussa ry:n toimintaohjelma.....	22
3.2.2	LounaPlussa ry:n hankerahoitus.....	23
3.3	Ykkösakseli ry	25
3.3.1	Ykkösakseli ry:n toimintaohjelma	26
3.3.2	Ykkösakseli ry:n hankerahoitus.....	27
4	Hankkeiden kustannusten vaikutusten arviointitutkimus	28
4.1	Tutkimuksen tavoite	28
4.2	Tutkimuksen aineisto ja menetelmät	29
4.3	Toimintaryhmien osuus.....	29
4.4	Aluejako	29
4.4.1	Oma kunta	30
4.4.2	Seutukunta.....	30
4.4.3	Ulkopuolinen alue	30
4.5	Aineiston kerääminen.....	30

4.6	Koko aineiston tulokset	32
4.6.1	Maksettu rahoitus kaikkien hankkeiden osalta.....	32
4.6.2	Hankinnoista syntyneiden kustannusten alueellinen sijoittuminen.....	33
4.7	Leader-toimintaryhmäkohtaiset tulokset.....	35
4.7.1	EMO ry:n hankkeet	35
4.7.2	Maksettu rahoitus EMO ry:n alueella	35
4.7.3	Hankinnoista syntyneet kustannukset EMO ry:n alueella.....	37
4.7.4	LounaPlussa ry:n hankkeet	39
4.7.5	Maksettu rahoitus LounaPlussa ry:n alueella.....	39
4.7.6	Hankinnoista syntyneet kustannukset LounaPlussa ry:n alueella	39
4.7.7	Ykkösakseli ry:n hankkeet.....	41
4.7.8	Maksettu rahoitus Ykkösakseli ry:n alueella.....	42
4.8	Johtopäätökset	43
5	Oma oppiminen.....	45
	Lähteet	48
	Kuviot.....	50
	Taulukot	51
	Liitteet	52

1 Johdanto

Suomi on harvaan asuttu maa, jossa maaseutualueiden osuus maapinta-alasta on huomattavan suuri verrattuna muihin Euroopan Unionin jäsenvaltioihin. Suomen maaseudun tulevaisuuden haasteina on etenkin harvaan asutulla maaseudulla muuttotappiot, väestön ikääntyminen, palveluiden katoaminen ja elinolosuhteiden heikentyminen. Muuttovoittoalueilla uusien asukkaiden asumisviihtyvyyteen vaikuttavien tekijöiden parantaminen ja uusien elinkeinojen kehittäminen luovat toisenlaisia haasteita maaseudun kehittämiseksi kuin harvaan asutulla maaseudulla. Kaupunkien läheisyydessä sijaitsevat kaupunkimaisen maaseudun alueet, joille muuttaa runsaasti etenkin lapsiperheitä.

Suomen maaseutualueiden kehittämiseen keskitytään Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmalla, jonka ohjelmakausi on 2007-2013. Kehittämissuunnitelmaa rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Kehittämissuunnitelmassa on kartoitettu Suomen maaseudun kehittämiseen vaikuttavat vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena ja toimivana, parantaa ympäristön tilaa ja varmistaa uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttöä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010b.)

Maaseudunkehittämissuunnitelmassa on neljä toimintalinjaa, jotka sisältävät toimenpiteet, joilla toimintaa toteutetaan. Ensimmäinen toimintalinja keskittyy perinteisen maa- ja metsätalouden sekä elintarvike-, puu- ja bioenergia alojen kehittämiseen esimerkiksi koulutuksen tarjoamisen ja investointien tukemisen avulla. Toinen toimintalinja sisältää maatalouden tukemiseen liittyviä toimenpiteitä. Kolmannen toimintalinjan tavoitteena on maatalojen ja maaseudun mikroyritysten maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen sekä maaseutumatkailun, maaseudun palveluiden ja kylien kehittäminen. Neljäs toimintalinja ohjaa paikallisten toimintaryhmien ensimmäisen, toisen ja kolmannen toimintalinjan mukaan tapahtuvaa toimintaa sekä toimintaryhmien, alueiden ja valtioiden välistä yhteistyötä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010b.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten Leader-rahoitteisten hankkeiden kustannukset kohdentuvat kuntiin. Tutkimuksen kohteena ovat kolme eteläisen Suomen paikallista toimintaryhmää Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry, LounaPlus ry ja Ykkösakseli ry. Leader-rahoitteisiin hankkeisiin rahoitusta saadaan valtiolta, kunnilta ja Euroopan Unionin maatalousrahastoista (maaseuturahasto). Kentällä on ollut kiinnostusta siihen, miten kuntien maksamat avustukset kohdentuvat hankkeiden suorittamien ostojen myötä maantieteellisesti. Hankkeiden vaikuttavuuden arviointia on muilta osin tehty, mutta taloudellisen vaikutuksen tutkimusta ei juurikaan. Rahoituksen kohdentuminen hankkeiden hallinnoijien oman kunnan ulkopuo-

lelle on merkittävää etenkin silloin, jos kyseessä on kunta, jonka talous on voimakkaan julkisten kustannusten leikkauspaineen alla. Mitä enemmän kunnan maksamaa rahoitusta jää tehtyjen hankintojen myötä omaan kuntaan, sitä paremmin voidaan perustella kuntarahoituksen merkitystä tulevien hankkeiden rahoittamisessa. Omaan kuntaan jäävällä hankerahoituksella on merkitystä alueen palveluiden säilymiselle.

Maksettujen tukien taloudellisen vaikutuksen seuraaminen tehtiin kirjaamalla ostoista saatu- jen kuittien tietojen perusteella; selvitettiin palveluntarjoajan kotipaikkakunta, minne raha on siirtynyt maksun tapahduttua. Kustannusten jakaantumisen tarkastelun maantieteellinen raja- aus päätettiin tehdä kolmeen eri alueeseen, joita ovat oma kunta, seutukunta ja ulkopuo- linen alue. Ulkopuolisen alueen kunnat merkittiin myös niin, että tarvittaessa voidaan saatu- jen tulosten perusteella analysoida sitä, mihin rahaliikenne suuntautuu ja miksi.

2 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013

Suomi on väestötiheydeltään Euroopan Unionin jäsenvaltioista harvaan asutuin maa, jonka asukastiheys on keskimäärin 17 asukasta neliökilometriä kohden. Väestöstä 42 prosenttia asuu maaseudulla, mutta kaikista työpaikoista noin 68 prosenttia sijaitsee muualla kuin maaseudul- la tai maaseutumaisella alueella. Suomen alueesta yli 90 prosenttia on luokiteltavissa maa- seutualueiksi ja on jaoteltavissa kolmeen erilaiseen tyyppiin, joita ovat kaupungin läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu. Suomen pinta-alasta hieman yli 62 pro- senttia on harvaan asuttua maaseutua. Ydinmaaseudun osuus on vajaa 20 prosenttia ja kau- punkien läheisen maaseudun osuus on liki 12 prosenttia. Kaupunkien osuus Suomen kokonais- pinta-alasta on vähän yli 6 prosenttia. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007- 2013, 4-6.)

Kaupunkien läheisellä maaseudulla asuvilla ihmisillä on mahdollisuus työssäkäyntiin lähikau- pungissa. Tällaisella alueella toimivalla maatalousalan yrittäjillä on ostovoimaiset lähimarkki- nat, koska kaupunkien läheiset alueet ovat muuttovoittoalueita ja muuttajat ovat usein lapsi- perheitä. Ydinmaaseutu ympäröi keskisuuria kuntakeskuksia, jotka tarjoavat monipuolisia pal- veluita kuntalaisille. Useimmat ydinmaaseudulla sijaitsevat kylät ovat elinvoimaisia, toimeen- tulo saadaan alkutuotannosta ja joillakin alueilla myös teollisuudesta. Alkutuotannossa on nähtävillä tuotannonalojen keskittymistä, jolloin alkutuotannossa on erikoistuttu johonkin tiettyyn tuotantoalaan, esimerkiksi siipikarjatalouteen. (Manner-Suomen maaseudun kehittä- misohjelma 2007-2013, 4-5.)

Harvaan asutulla maaseudulla on haasteena nuorten poismuutto, palveluiden katoaminen, maatalouden väheneminen, työttömyyden lisääntyminen ja vanhuusväestön määrän kasvu. Harvaan asutun maaseudun kunnat sijaitsevat pääasiassa Itä- ja Pohjois-Suomessa, missä kas-

vukauden lyhyys ja luonnonolosuhteen vaikuttavat mahdollisuuksiin kehittää alkutuotantoa. Kaupunkien läheisellä ja ydinmaaseudulla Etelä- ja Länsi-Suomessa on maatalouden ja maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiselle parhaat edellytykset. Toimintaohjelman ulkopuolelle on rajattu Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kerava, Lahti, Oulunsalo ja Raisio (Maaseutuverkosto 2008) sekä toimintaryhmiin kuuluvien kuntien ja kaupunkien taajama-alueet. Kunta-kohtaisista aluerajauksista tietoa saa toimintaryhmien kotisivuilta tai kysymällä suoraan toimintaryhmän henkilöstöltä. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 4-5.)

2.1 Toimintalinjat

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007-2013 tavoitteena on säilyttää maaseutu elinvoimaisena ja toimivana, parantaa ympäristön tilaa ja varmistaa uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ohjelmakaudella 2007-2013 maaseudun kehittämiseen pyritään yhdellä ohjelmalla, joka sisältää neljä toimintalinjaa, joita rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Toimintalinjat sisältävät käytännön toteutuksen painopistealueet. Ensimmäinen toimenpide tähtää maa- ja metsätalouden kilpailukyvn parantamiseen, toisen toimintalinjan pyrkimyksenä on ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen, kolmannessa toimintalinjassa maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen ovat kehittämistoiminnan tähtäimessä ja neljäs toimintalinja sisältää Leader-toiminnan ohjaamisen toimenpiteet. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010b.)

2.1.1 Maa- ja metsätalouden kilpailukyvn parantaminen

Maa- ja metsätalouden kehittyminen tuottavampaan suuntaan edellyttää panostamista maatalouden päätuotantosuuntien rakennekehitykseen ja sukupolvenvaihdosten edistämiseen. Elin-
tarvikkeiden jalostuksessa on pystyttävä vastaamaan kasvaviin haasteisiin alkutuotannosta markkinointiin ulottuvalla tuotekehitystyöllä. Maaseudun yritysten tietämyksen ja henkilökoh-
taisten toimintaedellytysten parantamiseksi toimintalinjan eri toimenpiteinä ovat esimerkiksi ammatillisen lyhytaikaisen koulutuksen tarjoaminen, nuorten viljelijöiden aloitustuen maksa-
minen ja luopuvien viljelijöiden aikaisemman ohjelmakauden perusteella maksettavan var-
haiseläkkeen maksaminen. Toimintalinjan yhtenä tavoitteena on muun muassa lyhytkestoisen
kouluttamisen ja tiedottamisen avulla lisätä maaseudun yrittäjien kykyä sopeutua ja hallita
kiristyvästä kilpailusta aiheutuvia muutoksia. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
2007-2013, 81-82.)

Toimintalinja 1 kohdistaa toimenpiteitä perinteisten tuotantosuuntien ohella uusien tuotan-
tosuuntien kehittämiseksi. Uusituvan energian lisääntynyt kysyntä luo mahdollisuuksia bio-
energia-alan uusien yritysten ja innovaatioiden syntymiselle sekä käyttöönotolle ja tätä kaut-
ta alan yritystoiminnan kasvulle maaseudulla. Puunjalostukseen erikoistuneet mikroyri-
tykset tarvitsevat paikallisen toiminnan lisäämiseksi kehittämistoimenpiteitä. Usean maakun-

nan kattavilla kehittämisohjelmilla ja hankekokonaisuuksilla on mahdollista tukea alan osaamista, jolloin hyöty saadaan laajemmalle alueelle käyttöön. Osa toimintalinjan toiminnasta toteutetaan Leader-toimintalinjan mukaisesti, jolloin hankkeista hyötyvät suoraan paikalliset viljelijät, metsän omistajat ja muut paikalliset yritykset. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 81-82.)

2.1.2 Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

Toisen toimintalinjan toimenpiteet keskittyvät maatalousmaan kestävän käytön edistämiseen, tuotantoeläinten hyvinvointiin, ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen. Tämän toimintalinjan kautta maksetaan viljelijöille esimerkiksi luonnonhaittakorvausta, maatalouden ympäristötukea, eläinten hyvinvointia edistäviä tukia sekä rahoitetaan aikaisemmalla ohjelmakaudella tehtyjä sitoumuksia maatalousmaan metsittämisestä. Toimintalinjan kautta Leader-toimintatavalla tukea voidaan myöntää viljelijöiden lisäksi muillekin, esimerkiksi rekisteröidyille yhdistyksille, monivaikutteisten kosteikkojen perustamiseen ja arvokkaiden perinnetoimintatapojen kunnostamiseen. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 117; 122; 177; 191-194.)

2.1.3 Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Kolmatta toimintalinjaa koskevia toimenpiteitä varten paikalliset Leader-toimintaryhmät ja TE-keskukset (1.1.2010 lähtien ELY-keskukset) ovat laatineet toiminta-alueilleen maaseudun kehittämissuunnitelman yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Kehittämissuunnitelmaan sisältyvät oman alueen kehittämistavoitteet ja kehittämisen painopisteet. Toimivien yritysten tukemisella ja kannustamisella sekä uusien yritysten perustamista edistämällä pyritään monipuolistamaan maaseudun elinkeinorakennetta, lisäämään ja kehittämään yritystoimintaa, jolloin toimeentulon mahdollisuudet paranevat ja työpaikat lisääntyvät. Aloittaville ja jo toimiville mikroyrityksille pyritään turvaamaan yritysneuvontapalveluiden saaminen niin, että maaseutumaisilla alueilla on tarjolla asiantuntijapalveluita erilaisiin yritysten neuvontaa vaativiin tilanteisiin. Maaseudun työpaikkojen lisäämiseksi toimintalinjalle varatuista varoista suurin osa osoitetaan yritysten perustamis-, laajentamis- ja kehittämistoimiin uusien työtilaisuuksien synnyttämiseksi ja olemassa olevien työpaikkojen säilyttämiseksi. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 196.)

Maaseutualueiden elämänlaadun parantamiseen tähtäävien päämäärien saavuttaminen edellyttää, että maaseutu koetaan vetovoimaiseksi ja laadukkaaksi elinympäristöksi sekä työ- että vapaa-ajalla. Maaseudun vetovoimaisuuteen vaikutetaan palveluiden parantamisella, sosiaalisen viihtyvyyden lisäämisellä ja ympäristön muuttamisella käyttäjien kannalta toimivammaksi, etenkin naisten ja nuorten tarpeiden huomioimisella on suuri merkitys. Elämänlaadun parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi Leader-toimintatavalla rahoitettu kylä-

talon kunnostaminen ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 210.)

2.1.4 Leader

Neljännessä toimintalinjassa yhdistyvät ensimmäisen, toisen ja kolmannen toimintalinjojen toiminnalliset tavoitteet. Leader-toimintaa on toimitettu Suomessa vuodesta 1996 alkaen ja nykypäivänä se kattaa lähes koko Suomen maaseutualueet. Leader-toiminnan tavoitteena on toteuttaa alhaalta ylös - periaatteella (bottom up) paikallisista tarpeista lähtevää maaseudun kehittämistä. Leader-toiminnalla pyritään uusien ihmisten ja toimijaryhmien kokoamiseen maaseudun kehittämistyön pariin, samalla vahvistetaan maaseudun paikallisyhteisöjä ja parannetaan asukkaiden elämänlaatua muuttamalla elinoloja ja elinympäristöä toimivammiksi. Lisäksi toiminnan tavoitteena on kehittää kansalaisten ja julkisen hallinnon yhteistyötä sekä luoda mahdollisuus verkostoitumiseen eri toimijoiden kesken niin paikallisesti ja alueellisesti kuin kansallisesti ja kansainvälisesti. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 226; Voutilainen & Tapio-Biström 2007, 18)

Suomessa toimii 55 Leader-toimintaryhmää Manner-Suomen alueella. Leader-toimintaryhmien toiminta on kaikille avointa, jolloin jokainen oman elinympäristönsä kehittämisestä kiinnostunut voi osallistua Leader-toimintaan. Ahvenanmaan alueella toimii oma toimintaryhmä, jonka toimintaa ohjaa Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelma. Leader-toimintaryhmät ovat maaseudun kehittämisyhdistyksiä, jotka rahoittavat elinkeinotoimintaa edistäviä ja yleishyödyllisiä hankkeita sekä yritystukia. Leader-toimintaryhmien toteuttamalla toimintatavalla pyritään vahvistamaan maaseudun kilpailukykyä ja parantamaan asukkaiden elinolosuhteita. Toiminnan toteuttaminen perustuu paikalliseen, oma-aloitteiseen toimintaan. Leader-toimintaryhmät ovat rekisteröityneitä yhdistyksiä, joiden hallituksessa on paikallisten asukkaiden, kunnan, elinkeinoelämän ja eri järjestöjen edustajia. Toimintaryhmät tiedottavat kehittämissuunnitelmastaan, rahoitusmahdollisuuksista ja rahoitetuista hankkeista. Hankkeen hakijoita neuvotaan hakemusten valmistelussa ja hankkeiden toteuttamisessa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010a; Maaseutuvirasto 2010c; Voutilainen ym 2007, 19-21.)

Paikallisten Leader-toimintaryhmien toimintaan tarvittavan rahoituksen myöntää Maa- ja metsätalousministeriö, joka myös seuraa ja arvioi ryhmien toimintaa. Ministeriön alaisuudessa toimiva Maaseutuvirasto toimii Leader-ryhmien toiminnan valvojana, se myös ohjaa ja kouluttaa Leader-ryhmien toimijoita. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010a; Maaseutuvirasto 2010c.)

2.2 Leader -rahoitteiset hanketyypit

Euroopan Unionin rahoittamat Leader -hankkeet ovat yleishyödyllisiä hankkeita, koulutus- ja tiedonvälityshankkeita sekä yrityshankkeita. Yleishyödylliset hankkeet ovat joko investointi- tai kehittämishankkeita. Yrityshankkeet ovat investointi-, kehittämis- tai käynnistyshankkeita, joilla pyritään maaseudulla olevan elinkeinoelämän ja tuotantomahdollisuuksien kehittämiseen sekä mahdollistetaan uusien elinkeinojen syntymistä. Yleishyödyllisillä hankkeilla tavoitellaan mahdollisimman suurta hyötyjäjoukkoa kun taas yrityshankkeilla mahdollistetaan jonkin paikallisen yritystoiminnan toimintaedellytyksiä. Rahoitettavan hankkeen on oltava paikallisen toimintaryhmän kehittämissuunnitelman tavoitteiden mukaisia. (Maaseutuvirasto 2010c.)

2.2.1 Elinkeinojen kehittämishanke

Elinkeinojen kehittämishankkeiden tavoitteena on maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistaminen. Elinkeinollisen hankkeen tarkoituksena ei ole yksittäisten yrittäjien tukeminen vaan esimerkiksi yritysten yhteistoimintaan ja maaseudun mikroyritysten toimintaympäristöön vaikuttaminen, jolloin koko toimiala hyötyy hankkeen tuloksista. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi palkkaus- ja matkakuluja, asiantuntijapalkkioita, ostopalvelu-, toimisto- ja vuokratkustannuksia sekä ohjausryhmän toiminnasta aiheutuneita menoja. Maksettavan tuen enimmäismäärä on 90 prosenttia. (Maaseutuvirasto 2010a.)

2.2.2 Koordinointihanke

Koordinointihankkeet ovat niin sanottuja sateenvarjohankkeita, joilla pienet paikalliset hankkeet kootaan yhden hankkeen alle, koordinointihankkeen hoitaessa kaikkien alahankkeiden hallinnoinnin (LounaPlus ry 2006, 26). Alahankkeet ovat yleensä pieniä yleishyödyllisiä kehittämishankkeita, joiden tukiosuus on alle myönnettävän julkisen tuen alarajan, mikä on tällä toimikaudella 6250 euroa (Eteläisen maaseudun osajat EMO ry 2009b, 33.) tai niiden toteuttajilla ei ole mahdollisuutta hankkeen toteuttamiseen. Koordinointihankkeen alaisuudessa toimii vähintään kolme alahanketta. Leader-toimintaryhmät toimivat koordinointihankkeiden hallinnoijina. (Maaseutuverkosto 2010, 5.)

2.2.3 Koulutus- ja tiedonvälityshanke

Koulutus- tiedonvälityshankkeiden järjestämiseen rahoitusta voivat hakea yksityis- ja julkis-keudelliset yhteisöt ja säätiöt, tällaisia ovat esimerkiksi kylä- ja kulttuuriyhdistykset, paikalliset 4H-yhdistykset ja maamiesseurat. Kunnat ja kuntayhtymät sekä erilaiset oppilaitokset voivat myös hakea hankerahoitusta koulutushankkeiden järjestämiseen. Koulutushankkeilla pyritään lisäämään kohderyhmänä olevien viljelijöiden, metsänomistajien, maaseudun yrittäjien

ja kylien kehittäjien tietoisuutta yritystoiminnan taloudellisten asioiden hallinnasta, kuten esimerkiksi tuotannon tehokkuuteen ja laatuun liittyviä tekijöistä. Tiedonvälityshankkeissa tarkoituksena on yleisen tiedon lisääminen tiedotuskampanjoinnilla, millä esimerkiksi lisätään ympäristötietoisuutta. Koulutushankkeilla on opintosuoritusvaade, kun taas tiedonvälityshankkeilla sitä ei ole. Koulutus- ja tiedonvälityshankkeiden kustannuksista hanketukea voi saada palkkaus- ja matkakuluihin, toiminnan järjestämisestä aiheutuviin menoihin ja ohjausryhmän kuluihin. Tuen maksimi määrä on 90 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. (Maaseutuvirasto 2010b.)

2.2.4 Yleishyödyllinen kehittämishanke

Yleishyödyllisillä kehittämishankkeilla parannetaan kyläläisten palvelujen saatavuutta, pyritään synnyttämään paikallista kulttuuria ja säilyttämään kulttuuriperintöä. Kehittämishankkeilla tähdätään parempaan elinympäristöön sekä kylän viihtyisyyden ja toiminnallisuuden lisäämiseen esimerkiksi kylän kehittämissuunnitelman laatimisella ja toteuttamisella. Yleishyödyllisen kehittämishankkeiden hallinnoijina voivat olla yksityisen tai julkisen sektorin toimijoita, kuten esimerkiksi kyläyhdistyksiä, maamiessseuroja, ympäristöjärjestöjä, kuntia ja oppilaitoksia. Kehittämishankkeen toteuttamisessa on tärkeää, että sen tulokset ovat mahdollisimman montaa alueen asukasta hyödyntäviä. Hankkeeseen saatavan tuen määrä voi enimmillään olla 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista, tosin alueiden ja toimintaryhmien välisissä laajoissa hankkeissa sekä valtakunnallisissa ja kansainvälisissä hankkeissa tuen määrä voi olla 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. (Maaseutuvirasto 2010e.)

2.2.5 Yleishyödyllinen investointihanke

Yleishyödyllisen investointihankkeen tavoitteena on lisätä paikallisen väestön hyvinvointia ja palveluiden saatavuutta. Hanketuella on mahdollista tehdä rakentamis-, korjaus- ja koneiden hankintainvestointeja yhteisessä käytössä oleviin rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Investointihanketukea on mahdollista saada myös tie-, vesihuolto- ja tietoliikenneverkkojen rakentamiseen. Hanketukea voivat hakea esimerkiksi kylillä toimivat rekisteröityneet yhdistykset, järjestöt ja seurakunnat sekä kunnat, kuntayhtymät ja oppilaitokset. Yleishyödyllisten investointihankkeiden tavoite on lisätä paikallista hyvinvointia, jolloin tehtyjen investointien on oltava mahdollisimman monen kylällä toimivan hyödynnettävissä. Hyväksyttävistä kustannuksista tuen määrä voi enimmillään olla 75 prosenttia, julkisoikeudellisen hakijan hallinnoimien hankkeiden tukiprosentti voi olla enimmillään 100 prosenttia, tällöin muun julkisen rahoituksen osuus on 30 prosenttia. (Maaseutuvirasto 2010d.)

2.2.6 Yrityksen käynnistystuki

Käynnistystukea myönnetään yrityksen ensimmäisten palkallisten työntekijöiden palkkaukseen. Yritys voi olla toimintaansa aloittava tai jo toimiva yritys, jolla ei ole entuudestaan palkattua työvoimaa. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat ennakonpidätyksen alaiset, realistiset palkkakustannukset. Tuen määrä on 50 prosenttia enintään kahden henkilötyövuoden palkkauskustannuksista. (Maaseutuvirasto 2010g.)

2.2.7 Yrityksen investointituki

Yrityksen investointitukea myönnetään maataloilille, joilla perinteisen maatalouden ohella on muunlaista yritystoimintaa tai sellaista suunnitellaan aloitettavaksi. Tukikelpoisia hakijoita ovat myös maaseudun mikroyritykset, jotka työllistävät alle kymmenen henkilöä sekä maataloustuotteiden jatkojalostamiseen keskittyneet alle 250 henkilöä työllistävät pk-yritykset. Aloittavan tai laajenevan yrityksen on mahdollista myönnetyn tukirahoituksen avulla hankkia yritystoimintaan oleellisesti liittyvää käyttöomaisuutta kokonaistaloudellisesti edullisimpaan hintaan. Myönnettävän tuen määrään vaikuttavat yrityksen koko ja sijainti. Yrityksen koko määritellään sen työllistämien ihmisten lukumäärällä ja vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman perusteella. Koon perusteella yritykset jaetaan keskisuuriin, pieniin ja mikroyrityksiin. Suomi on jaettu kolmeen tukialueeseen, joissa toisessa ja kolmannessa alueessa on lisänä oma tukiprosentti maatalon liitännäiselinkeinojen ja mikroyritysten tukemiseen harvaan asutulla maaseudulla. (Maaseutuvirasto 2010f.)

2.2.8 Yrityksen tai yritysryhmän kehittämistuki

Kehittämistuen hakijana voi olla maatila, joka toimintansa ohella harjoittaa yritystoimintaa; maaseudun mikroyritys tai pk-yritys, joka jatkojalostaa maataloustuotteita. Tukikelpoista toimintaa on asiantuntemuksen ja osaamisen hankkiminen yrityksen tuotteiden ja tuotantomenetelmien parantamiseksi sekä markkinoinnin kehittämiseksi tähtäimessä yrityksen liiketoiminnan toimivuuden varmistamiseksi. Hyväksytyihin kustannuksiin sisältyy esimerkiksi asiantuntijapalveluiden ja koulutuksen hankkimisesta syntyneet kustannukset, mutta käyttöomaisuuden hankkimisesta ei makseta tukea kehittämishankkeen rahoituksesta. Tuen enimmäismäärä eri tekijöistä riippuen on 50 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. (Maaseutuvirasto 2010h.)

2.3 Tuen hakeminen

Hanketuen hakeminen tehdään Maaseutuviraston ohjelmakaudelle 2007-2013 vahvistamalla hakulomakkeella, joita on saatavilla muun muassa Maaseutuviraston Internet-sivuilta ja pai-

kallisista Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (ELY-keskus). Paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä haettavan tuen hakulomake liitteineen jätetään kyseessä olevalle toimintaryhmälle, joka toimittaa sen edelleen paikalliseen ELY-keskukseen. Hanketuen maksamisesta päätöksen tekee hakemuksen käsitellyt ELY-keskus. (Maaseutuvirasto 2011.)

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on asianmukaisesti laadittu hankesuunnitelma. Hankesuunnitelman tulee sisältää kuvaus tukea hakevasta tahosta, esimerkiksi minkälainen organisaatio on kyseessä, minkälaista toimintaa harjoitetaan ja minkälainen on hakijan taloudellinen tilanne. Suunnitelmaan tulee kirjata tieto hankkeen sisällöstä ja tavoitteista sekä kohde-ryhmästä. (Maaseutuverkosto 2010, 6-8.)

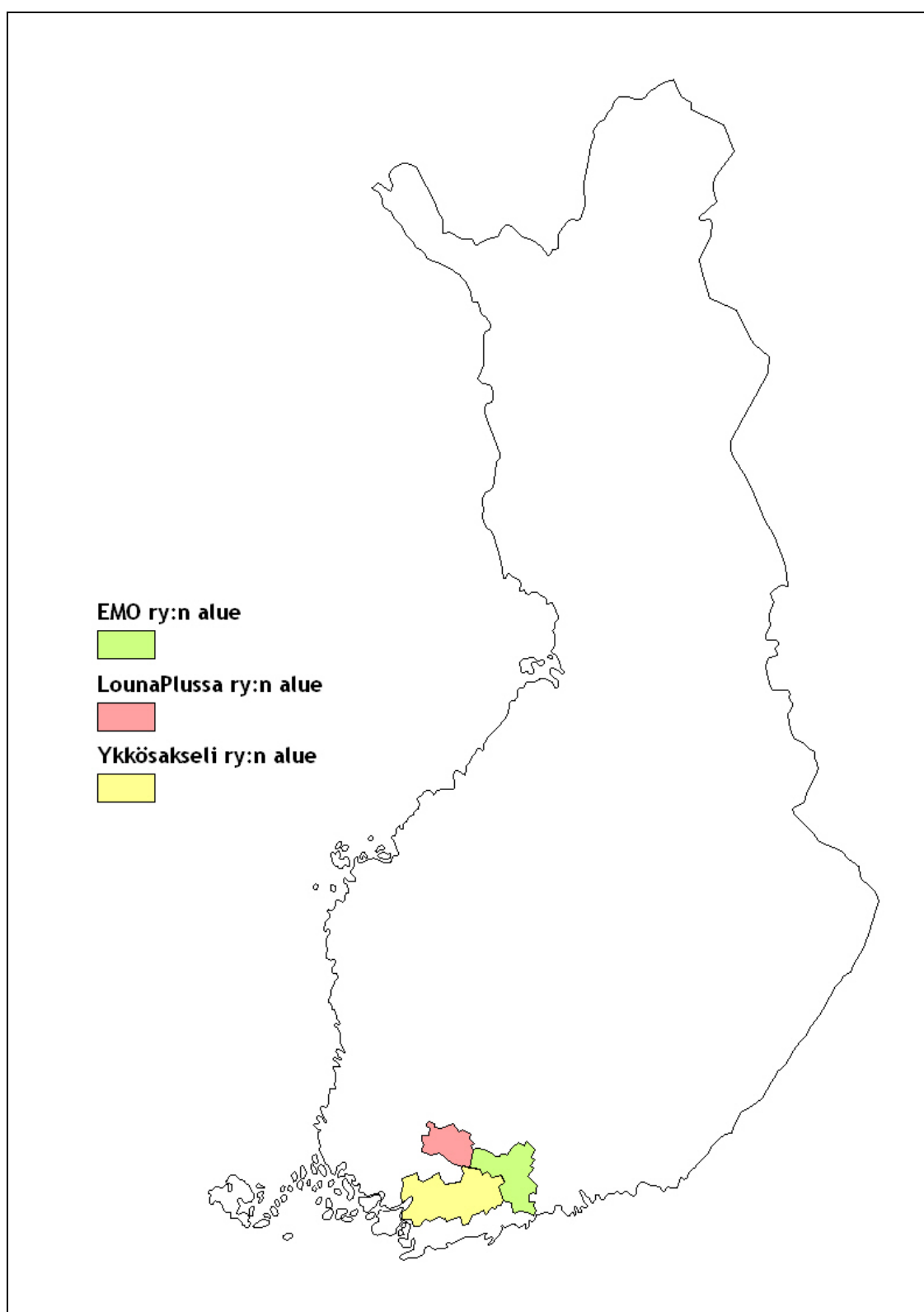
Hankesuunnitelmasta tulee selvittää myös hankkeen toteuttamisaika ja -tapa sekä toimenpiteet ja niiden toteuttamistapa. Hankesuunnitelmaan on kirjattava yhteistyötahot, joiden kanssa toimintaa toteutetaan sekä suunnitellun hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma. Hankesuunnitelma tulee sisältää tieto siitä, millä tavoin syntyneistä tuloksista tiedottaminen hoidetaan. Rakentamiseen liittyvissä hankkeissa suunnitelmaan on liitettävä kohteen pääpiirustukset, kustannuksiin vaikuttavat erikoissuunnitelmat, rakennusselostus ja rakentamisen kustannusarvio. Hankkeen edetessä hyväksyttyä suunnitelmaa on mahdollista muuttaa, mikäli siihen on tarvetta. (Maaseutuverkosto 2010, 6-8.)

3 Tutkittavat Leader-toimintaryhmät

Tutkimuksen kohteena ovat kolme toisilleen rajanaapureina olevaa toimintaryhmää eteläisen Suomen alueelta. Hämeen eteläreunan ja Keskisen Uudenmaan alueella toimiva EMO ry (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry); Hämeen puolella, Forssan seudulla toimiva LounaPlussa ry ja Varsinais-Suomen puolella vaikuttava Ykkösakseli ry (Kuvio 1). Ohjelmakaudelle 2007-2013 toimintaryhmien yhteenlaskettu kokonaisrahoitus on 23 857 545 euroa, josta kuntien osuus on 3 201 230 euroa (Taulukko 1).

	Yhteensä, euroa
EU:n ja valtion maksettava	12 984 720
Kuntien maksettava	3 201 230
Julkinen rahoitus yhteensä	16 185 950
Yksityinen rahoitusosuus	4 340 833
Kokonaisrahoitus	23 857 545

Taulukko 1: Tutkittavien toimintaryhmien ohjelmakauden 2007-2013 kokonaisrahoitus

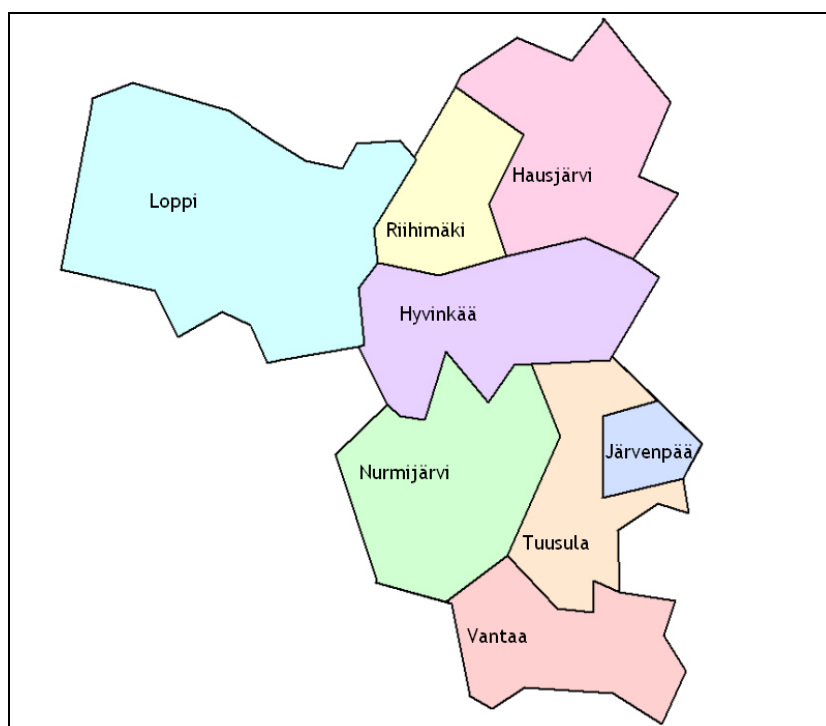

Kuvio 1: Tutkittavien toimintaryhmien maantieteellinen sijainti

3.1 Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry

Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry (EMO ry) perustettiin vuonna 2007, kun edellisen toimikauden toimintaryhmät Yliset ry ja KEHU ry yhdistettiin. Toimintaryhmän alueella on kahdeksan kuntaa, joita ovat Keski-Uudeltamaalta Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Vantaa sekä Hämeen maakunnasta Hausjärvi, Loppi ja Riihimäki (Kuvio 2). Hausjärveen kuuluvat Hikiä, Oitti ja Ryttylä. Nurmijärven Klaukkala, Rajamäki ja Röykkä ovat voimakkaita keskuksia. Tuusulassa on kolme taajamaa Hyrylä, Jokela ja Kellokoski. Lopen kunnan sisällä on neljä taajama-alueita Jokiniemi, Kormu, Launoinen, Läyliäinen ja Sajaniemi. Vantaan alueelta hankerahoituksen ulkopuolelle on rajattu kaupunkimaiset alueet. EMO ry:n alueen pinta-ala on 2 352 km² ja sen alueella asuvia asukkaita on noin 80 000. (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b, 6.)

EMO ry:n alue on maaseudun ja kaupungin välistä aluetta, joka luokitellaan kaupunkien läheiseksi maaseudeksi, alueen vahvuutena on pääkaupungin läheisyys. EMO ry:n toiminta-alueella pääkaupunkiseudun vaikutus näkyy muuttovoittona, kun kaupungeissa asuvat ihmiset haluavat siirtyä asumaan väljemmille asuinalueille. Maaseudulle asumaan muuttavat ihmiset etsivät luonnonläheisempää ja rauhallisempaa asuinympäristöä. (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b.)

Kuvio 2: EMO ry:n toiminta-alueen kunnat

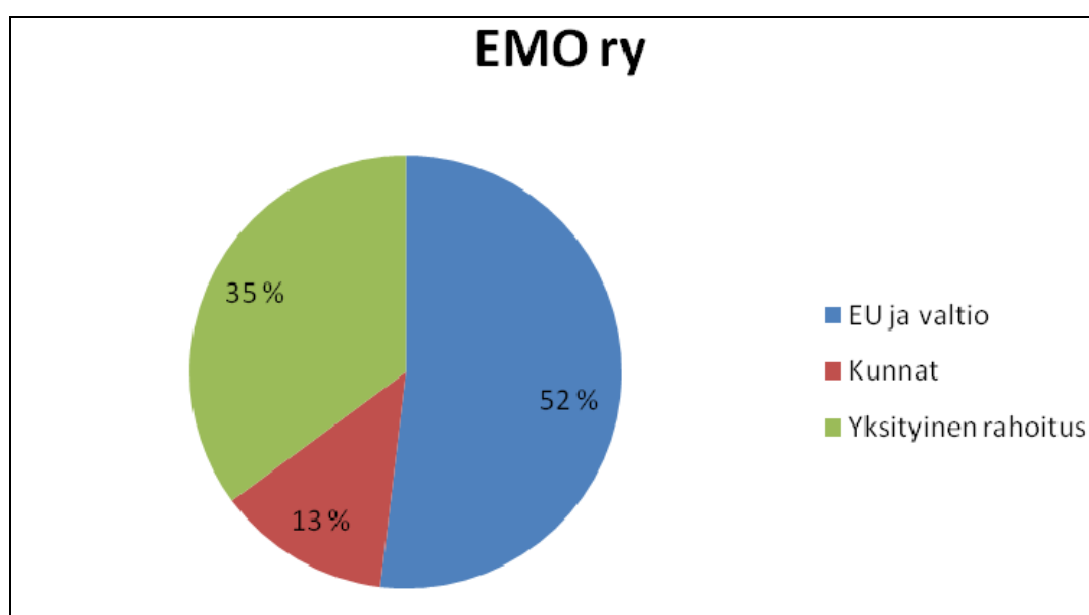
3.1.1 EMO ry:n toimintaohjelma

EMO ry:n ohjelman toimintakauden 2007-2013 kokonaisrahoitus on 6 755 006 euroa, josta julkisen rahoituksen osuus on 4 382 300 euroa (Taulukko 2). Julkisesta rahoituksesta kuntien osuus on 20 prosenttia. Yksityisen rahoituksen osuus on 35,13 prosenttia kokonaisrahoituksesta eli 2 372 706 euroa. (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b.) Yksityinen rahoitus voi koostua vastikkeettomasta tai vastikkeellisesta rahoitusosuudesta, vastikkeeton rahoitusosuus on esimerkiksi talkoina tehtäviä työtunteja.

	EMO ry
EU:n ja valtion rahoitusosuus	3 505 800
Kuntien rahoitusosuus	876 500
Julkinen rahoitus yhteensä	4 382 300
Yksityinen rahoitusosuus	2 372 706
Kokonaisrahoitus	6 755 006

Taulukko 2: EMO ry:n kokonaisrahoitus ohjelmakaudelle 2007-2013

Kuviosta 3 havainnollistuu EMO ry:n toiminnan rahoituksen prosentuaalinen jakauma. Kuntasektorin osuus toimintaryhmän rahoituksesta on 13 prosenttia, EU:n ja valtion rahoittaessa toiminnan tarvitsemasta rahoituksesta yli 50 prosenttia. Yksityisen rahoituksen osuus voi olla sekä rahallista tai vastikkeetonta eli talkootyötä, tämän rahoitustahon osuus koko ohjelmakauden rahoituksesta on reilu kolmannes. (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b.)

Kuvio 3: EMO ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako

EMO ry:n kehittämisohjelman painopistealueita on neljä: kehittyvä ja elinvoimainen maaseutu, maaseutuasumisen edistäminen, ympäristönlaadun turvaaminen, paikalliskulttuurin edistäminen ja maaseudun yritystoiminnan edistäminen. Näiden lisäksi ohjelmassa painotetaan maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen ja kansainvälistymisen edistämistä.

(Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b, 20,25,28.)

Maaseutuasumisen edellytyksiä ja uusien asukkaiden houkuttelemista toimintaryhmän alueelle edistetään erilaisten palveluiden järjestämisellä taajama-alueiden ulkopuolelle kaikkien saataville. Etenkin vanhusten ja sairaiden tarvitsemien hoivapalveluiden, lastenhoitopalveluiden sekä erilaisten vapaa-aikatoimintojen tarjonnan lisäämisellä vaikutetaan asumisolosuhteisiin maaseutualueilla. Kylällä jo asuvien ihmisten säilymistä kyläläisinä on tärkeää, jotta maaseutu säilyy asuttuna ja asukasluku lisääntyy. Erilaisten kylätoimijoiden vireä toiminta edistää kyläläisten viihtymistä kylällä, lisäten samalla maaseudulla asuvien yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b.)

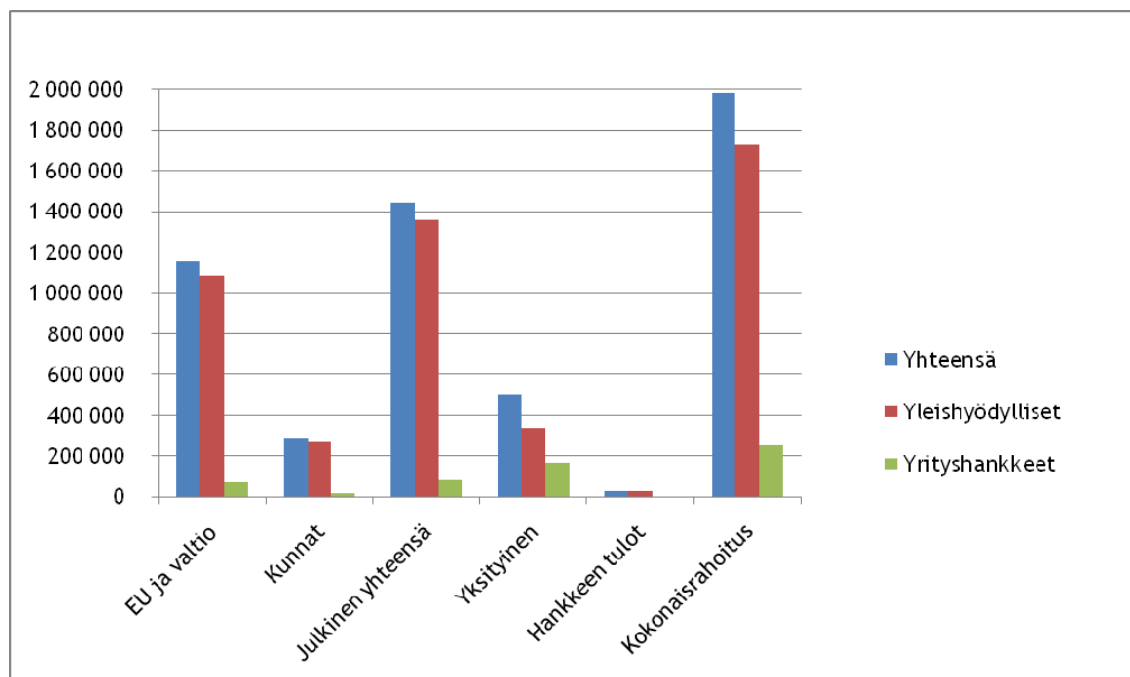
3.1.2 EMO ry:n hankerahoitus

EMO ry:n 1.1.2010 mennessä vireille tulleista hankkeista on yleishyödyllisiä hankkeita 24 ja yrityshankkeita seitsemän. Hankkeiden rahoitukseen toimintaryhmän ohjelmakauden 2007-2013 kokonaisrahoitusosuudesta on käytetty yhteensä 1 727 130, 23 euroa, mistä kuntarahoitusta on ollut yhteensä 288 998,63 euroa (Taulukko 1). (Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009a.)

	Yleishyödylliset hankkeet	Yrityshankkeet	Yhteensä, euroa
EU ja valtio	1 086 902	69 043	1 155 945
Kunnat	271 738	17 261	288 999
Julkinen yhteensä	1 358 640	86 304	1 444 944
Yksityinen	338 790	167 015	505 804
Hankkeen tulot	29 700	0	29 700
Kokonaisrahoitus	1 727 130	253 318	1 980 448

Taulukko 3: EMO ry:n 1.1.2010 mennessä käynnistyneiden hankkeiden rahoituslähteet

EMO ry:n hankerekisterin tietojen mukaan tehdyssä kuviossa 4 on nähtävillä EMO ry:n alueen hanketoiminnan painottuminen yleishyödyllisten hankkeiden rahoittamiseen.

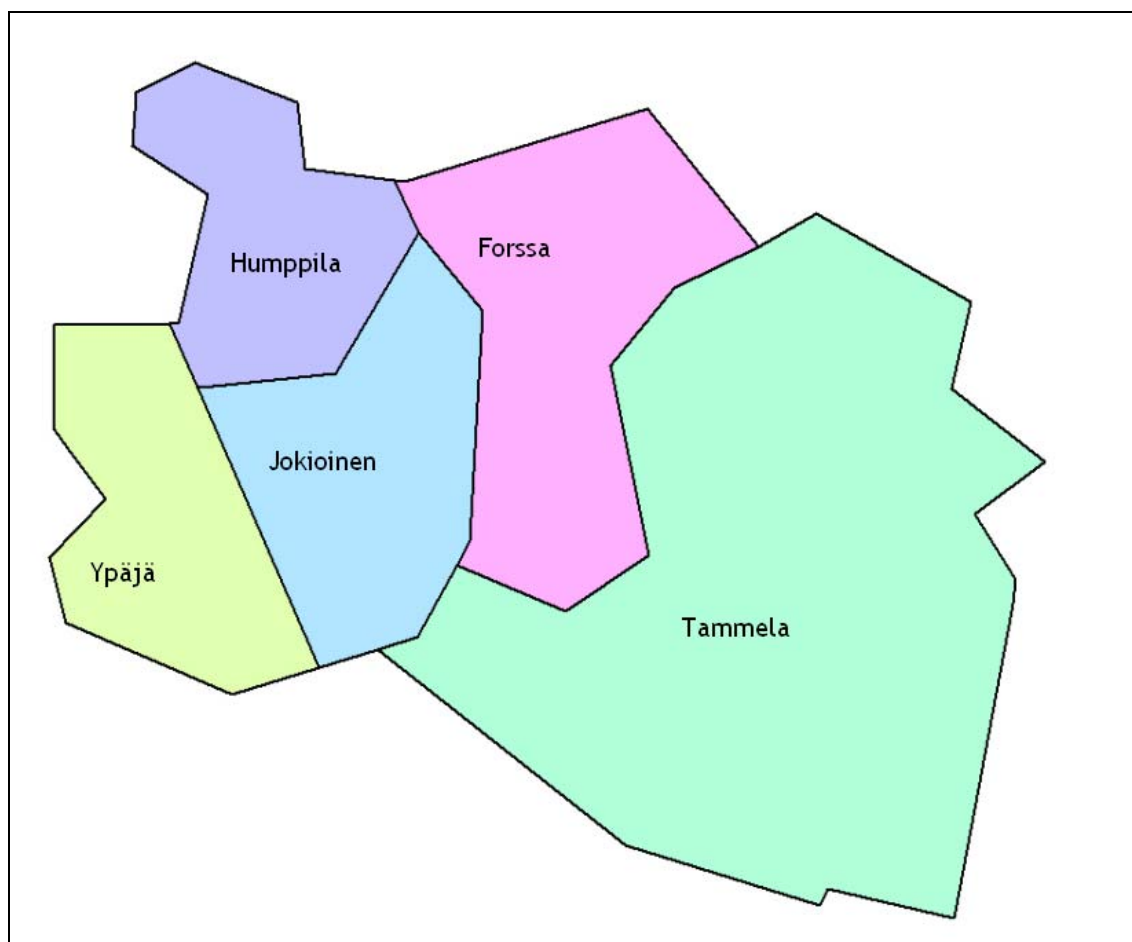

Kuvio 4: EMO ry:n ennen 1.1.2010 vireille tulleiden hankkeiden rahoituksen jakautuminen

3.2 LounaPlussa ry

LounaPlussa ry on perustettu 24.11.1999 ja yhdistys toimi ohjelmakaudella 2001-2006 aktiivisena maaseudun kehittäjänä rahoittamalla esimerkiksi kylätalojen kunnostamiseen, uusien tapahtumien ja matkailun edistämiseen ja markkinointiin keskittyviä hankkeita. Ympäristöhankkeissa yhdistys pyrki edellisellä ohjelmakaudella tiedottamisella ja neuvonnalla järvien- ja ulkoilureittien kunnostukseen. LounaPlussa ry:n toiminta-alueen kuntia ovat Humppila, Forssa, Jokioinen, Ypäjä ja Tammela. Jokioisiin kuuluvat Latovainio ja Kalakoski (Kuvio 5). LounaPlussa ry:n toiminta-alueella asuu noin 35 600, mistä maaseutumaisilla alueilla asuvien määrä on liki 20 000. (LounaPlussa ry 2006, 3; LounaPlussa ry 2009.)

LounaPlussa ry:n alueen pinta-ala on hieman yli 1 483 neliökilometriä, josta vesistöjen osuus on liki 82 neliökilometriä. Alueen maisemaa hallitsee Humppilan, Jokioisten ja Ypäjän alueella peltomaisemat, Tammelassa useat järvet rikkovat ylänkömaista näkymää ja Forssan seudulta löytyy sekä pelto että ylänkömaisempää maisemaa. LounaPlussa ry:n alueella alkuperäistä luontoa on nähtävillä Lisejärven ja Torronsuon kansallispuistoissa, Saaren kansanpuistossa ja Kojjärven lintujärvellä. Toimintaryhmän alueen maisemien monimuotoisuus koetaan alueelliseksi vahvuustekijäksi ja kiinnostus ympäristöön ja sen monimuotoisuuden säilyttämiseen on lisääntynyt. Kiinnostumisen lisääntyessä alueelliseen kehittämiseen liittyvät hankkeet ovat yhä useamman ihmisen toiminnan kohteena. (LounaPlussa ry 2006, 5.)

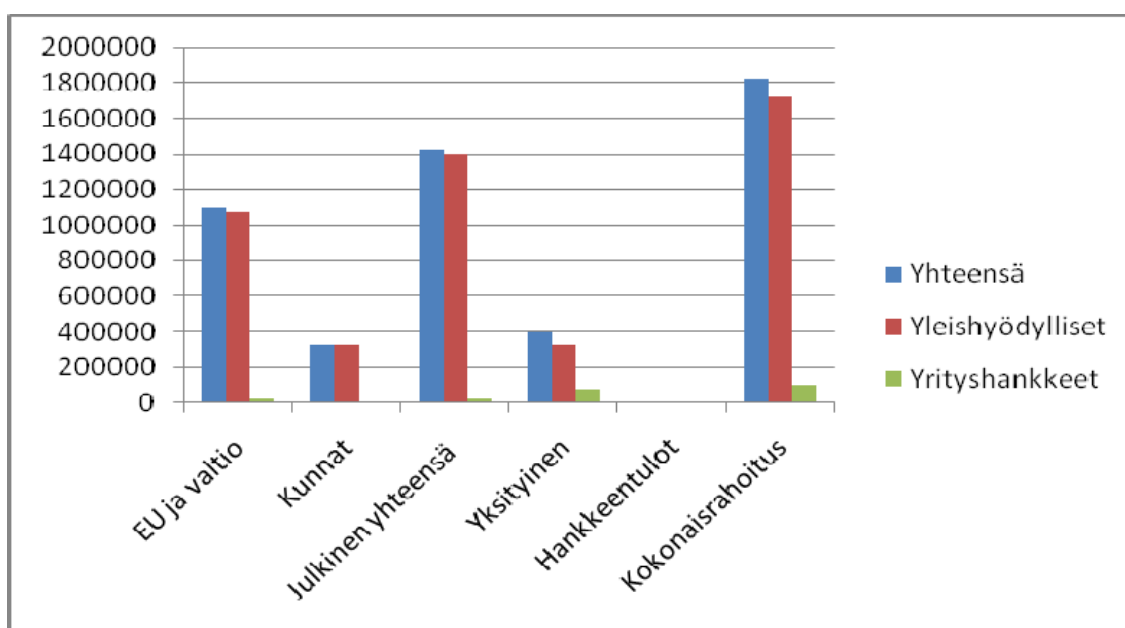
Kuvio 5: LounaPlus ry:n toiminta-alueen kunnat

LounaPlus ry:n kehittämissuunnitelman nelikenttäänalyysin alueen heikkoutena nähdään pitkäaikainen muuttotappio, etenkin koulutetun väestön osalta; pitkäaikaistyöttömien määrä; yrittäjien ja osavien työntekijöiden lukumäärän vähentyminen, etenkin erityisosaamista vaativilla työaloilla; perinteisen maatalouden tarjoamien työpaikkojen vähentyminen ja vesistöjen tila. Uhat liittyvät läheisesti alueella esiintyviin heikkouksiin. Tulevaisuuden uhkakuvina ovat työpaikkaomavaraisuuden heikentyminen, yritysten ja mautilojen sukupolvenvaihdokset, vähentyneen väestön myötä kuntien palvelurakenteeseen tehtävät muutokset ja julkisten palveluiden karsiminen. Hanketoiminnan hallinnointiin liittyvä turhautuminen paikallistoimijoiden keskuudessa ja paikallisen kehittämisen huomiotta jättäminen seudullisessa kehittämisessä luovat uhkakuvia Leader-toiminnan kautta syntyvälle alueelliselle kehittämiselle. (LounaPlus ry 2006, 13.)

Toimintaryhmän tavoitteena on oman toiminta-alueen asukkaiden alueellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen tasa-arvon edistäminen, sillä asuinpaikasta riippumatta jokaisella on oikeus työn tekemiseen sekä toimeentulon ja peruspalveluiden saamiseen. Hankerahoitusta suuntaamalla

tasapuolisesti kaikille, pystytään kehittämään alueellista asumismukavuutta ja tarjoamaan viihtyisämpää ympäristöä sekä työ- että vapaa-ajan toiminnoille. Hanketoiminnassa huomioidaan kaikki neljä kestävän kehityksen osa-alueita: ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurillinen kestävyys. (LounaPlussa ry 2006, 14.)

LounaPlussa ry:n hankerekisteritietojen perusteella vuoden 2010 loppuun mennessä ohjelmakaudella 2007-2013 on käynnistynyt yhteensä 38 hanketta. Näistä yleishyödyllisiä hankkeita on 30 ja yritysten tukemiseen liittyviä kahdeksan. Rahoitusjakauman osalta on nähtävillä selkeästi se, että LounaPlussa ry:n toiminta-alueella yleishyödyllisten hankkeiden osalta toiminta on vireää (Kuvio 6). (LounaPlussa ry 2011.)

Kuvio 6: LounaPlussa ry:n ennen 1.1.2011 viereille tulleiden hankkeiden rahoitusjakauma

3.2.1 LounaPlussa ry:n toimintaohjelma

LounaPlussa ry:n toiminnan ohjenuorana toimii "Viisi piirua maaseudun suuntaan" -kehittämishjelma. Ohjelman teemoja on kolme, joita ovat uudistuvat elinkeinot, vetovoimaiset kyläyhteisöt ja perinteikäs maaseutu (LounaPlussa ry 2006, 2). Uudistuvat elinkeinot -toimintatavan tavoitteena on uudenlaisten palveluratkaisujen kehittäminen kylälle. Lähipalveluiden tuottaminen perustuu yrittäjävetoisen toiminnan kehittämiseen, jolloin esimerkiksi kyläkaupat ja kylätalot voivat olla toimintapaikkoja. Eri-ikäisten ihmisten huomioiminen toiminnan kehittämisessä on tärkeää. Etenkin nuorille tarjottavien työmahdollisuuksien luomisella voidaan vaikuttaa alueella pysymiseen. Kylätoimikunnilla ja muilla paikallisilla yhdistyksillä ja näiden aktiivisilla toimijoilla on suuri merkitys kylien palveluiden kehittämisessä, jo-

ten kehittämisohjelman toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan näiden tahojen toiminnan aktivointiin. (LounaPlussa ry 2006, 16-17.)

Toisena kehittämisohjelman toimenpiteenä oleva Vetovoimainen kyläyhteisö, tavoittelee kyläyhteisöjen kehittymistä monipuolisiksi ja vastuullisiksi paikalliskehittäjiksi, jolloin kaikki kyläläiset osallistuisiva tasavertaisesti asumis-, vapaa-ajanvieron ja työskentelyn liittyvien asioiden käsittelyyn. Kylillä olevien asumiseen soveltuvien alueiden markkinointiin kehitetään kolmitasoinen toimintatapa maanomistajista kunnallisiin ja seudullisiin toimijoihin. Kyläyhteisön tarjoamat palvelut tonttitarjonnassa, kiinteistöjen huoltoon liittyvissä tehtävissä, alueen kuntatekniikka, maisemalliset ja ympäristölliset arvot sekä kylien luokseen pyytävä ilmapiiri aktiivisten toimijoiden lisäksi houkuttelevat uusia asukkaita muuttamaan kylien alueelle. Hankerahoituksen avulla tuettavia toimenpiteitä, joilla tähän pyritään ovat esimerkiksi kyläsuunnitelmien muokkaaminen tarpeita vastaavaksi, myytävien tonttien ja talojen etsiminen ja markkinointi sekä maaseutu-asumiseen liittyvän infrastruktuurin kehittämistoimet. (LounaPlussa ry 2006, 20-21.)

Toimintaryhmän kolmannen toimenpiteen teemana on perinteikäs maaseutu-ympäristö. Toiminta-alueen perinteikäs ja hyvinhoidettu ympäristö toimii vetovoimatekijänä maaseudun alueelle muuttaville tai siellä muuten aikaansa viettäville, esimerkiksi lomailijoille ja matkailijoille. Koululaisille tarjotaan mahdollisuutta ympäristötietoisuuden lisäämiseen esimerkiksi leirikoulutoiminnalla. Kulttuuriympäristöjen kunnostamista tuetaan hankkeilla, joilla houkutellaan kyläläisiä mukaan toimintaan ja pitämään asuinympäristöä viihtyisänä. Luontoympäristöön liittyvillä erilaisilla ennallistamistoimenpiteillä, jotka ovat toteutettavissa paikallisten yhdistysten hankkeistettuna toimintana, saadaan kylän ihmiset mukaan toimintaan. Esimerkiksi vesistöjen tilan parantamiseen tähtäävillä erilaisilla toimenpiteillä, samalla muokataan maisemaa, jolloin avatuneista näköaloista ja hoidetuista maisemista pääsevät kaikki nauttimaan sekä vaikutetaan virkistyskalastukseen tai muunlaiseen vesistöissä tapahtuvaan toimintaan. (LounaPlussa ry 2006, 21-22.)

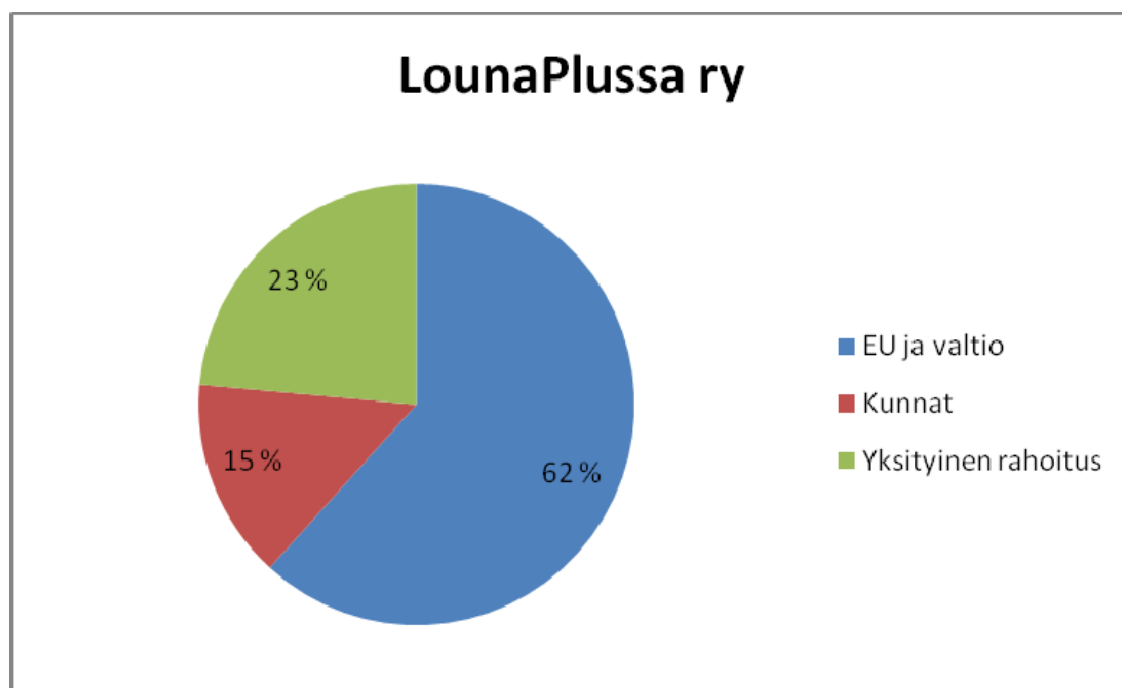
3.2.2 LounaPlussa ry:n hankerahoitus

Ohjelmakaudelle 2007-2013 LounaPlussa ry:n alueella Leader-toimintaan on varattu kuusimiljoonaa euroa, mistä kuntien osuus on 881 400 euroa (Taulukko 4). Toimintaryhmän toiminnan pyörittämiseen kokonaisrahoituksesta käytetään 900 000 euroa (LounaPlussa ry 2006, 27.), millä katetaan esimerkiksi henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvat kulut, toimitilojen vuokrat sekä muita muuttuvia ja kiinteitä kustannuksia.

	Yhteensä, euroa
EU:n ja valtion rahoitusosuus	3 705 600
Kuntien rahoitusosuus	881 400
Julkinen rahoitus yhteensä	4 587 000
Yksityinen rahoitus	1 413 000
Kokonaisrahoitus	6 000 000

Taulukko 4: LounaPlussa ry:n käynnistyneiden hankkeiden rahoituslähteet

LounaPlussa ry:n rahoituksen jakautuminen (Kuvio 7) eri rahoittajatahojen kesken jakaantuu niin, että julkisen tahon, EU:lta ja valtiolta sekä kunnilta tulevan rahoituksen, osuuden ollessa yli kolme neljäsosaa koko rahoituksesta jää yksityisen sektorin osuudeksi vajaa neljännes.

Kuvio 7: LounaPlussa ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako

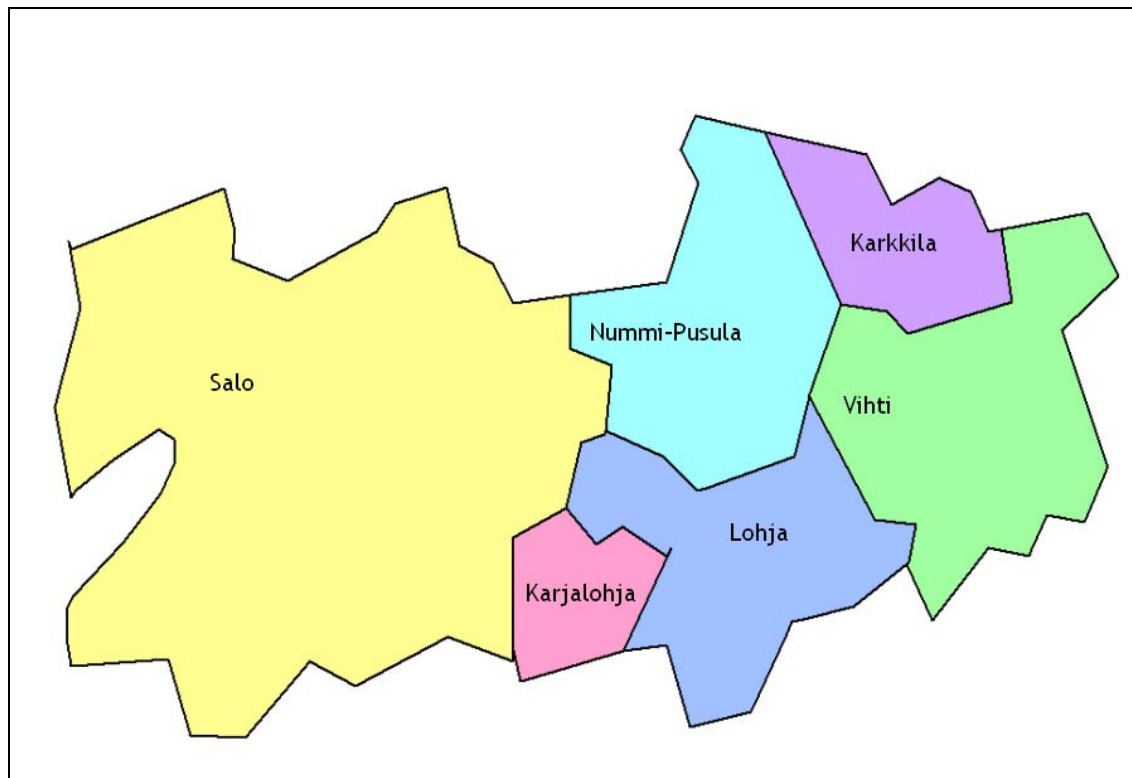
LounaPlussa ry:n ohjelmakauden 2007-2013 aikana, vuoden 2010 loppuun mennessä vireille tulleiden hankkeiden hankerahoituksen osuudet on nähtävillä taulukosta 5. Kokonaisrahoitus käynnistyneiden hankkeiden osalta on ollut 1 980 448 euroa, tästä yleishyödyllisten hankkeiden rahoittamiseen on käytetty 1 727 130 euroa ja yritystukien osuus 253 318 euroa. (LounaPlussa ry 2011.)

	Yleishyödylliset	Yrityshankkeet	Yhteensä, euroa
EU ja valtio	1 086 902	69 043	1 155 945
Kunnat	271 738	17 261	288 999
Julkinen rahoitus	1 358 640	86 304	1 444 944
Yksityinen	338 790	167 015	505 804
Hankkeen tulot	29 700	0	29 700
Kokonaisrahoitus	1 727 130	253 318	1 980 448

Taulukko 5: LounaPlussa ry:n vireille tulleet hankkeet (LounaPlussa ry 2011.)

3.3 Ykkösakseli ry

Ykkösakseli ry:n toiminta-alueella sijaitsevat Karjalohja, Karkkila, Lohja, Nummi-Pusula, Salo ja Vihti (Kuvio 8). Monikuntaliitoksen myötä 1.1.2009 muodostui Ykkösakseli ry:n suurin kunta Salo, jolloin Salon seudulla kymmenen kuntaa, Halikko, Kiikala, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Salo, Suomensjärvi ja Särkisalo liitettiin yhteen (Salo 2009). Samaan aikaan toteutettiin Lohjan ja Sammatin kuntaliitos, jolloin Sammatin kunta lakkasi 31.12.2008 (Lohjan kaupunki).

Kuvio 8: Ykkösakseli ry:n toiminta-alueen kunnat

Ykkösakseli ry:n toiminta-alue sijaitsee osittain Etelä- ja Länsi-Suomen läänien alueilla. Ykkösakseli ry:n toiminta-alueelle on kuvaavaa erityyppisten vesistöjen läheisyys ja maiseman vaihtuvuus. Etelässä alue rajautuu Suomenlahteen ja pohjoisessa Tammelan ylänkömaisemiin. Maapinta-alaltaan Ykkösakseli ry:n alue on hieman yli 3825 neliökilometriä ja vesistöjä on 338 neliökilometriä, vesistöjen osuus pinta-alasta on 8,8 prosenttia. Ykkösakseli ry:n väestön yhteenlaskettu määrä, toiminta-alueen taajamien pois rajaamisen jälkeen, on noin 104 000 (Ykkösakseli ry 2007, 13). Ykkösakseli ry:n toiminta-alueesta kaupunkialueiksi luokitellaan Lohja ja Salo. Kaupunkien läheiselle maaseudulle sijoittuvat Karjalohja, Nummi-Pusula ja Vihti. Alueen nykyisistä kunnista Karkkila nimetään ydinmaaseutu alueelle kuuluvaksi kunnaksi. Alueella asuvilla asukkailla on hyvät liikenne yhteydet, sekä pääkaupunkiseudulle että Turun suuntaan. (Ykkösakseli ry 2007, 11-12). Ykkösakseli ry:n alueella käynnissä olevalla ohjelmakaudella on vuoden 2010 loppuun mennessä käynnistynyt 29 hanketta (Ykkösakseli ry 2011).

3.3.1 Ykkösakseli ry:n toimintaohjelma

Ykkösakseli ry:n toiminnan ohjenuorana toimii Tuumasta teoksi - Paikallinen maaseudun kehittämissuunnitelma, joka on laadittu edellisellä ohjelmakaudella 2000-2006 toimineiden Lounais-Suomen Maaseudun Kehittämisyhdistys ry:n (LMSK) ja Länsi-Uudenmaan kehitys LUKE ry:n ohjelmien perusteella. Ykkösakseli ry on perustettu 25.1.2007, kun Maa- ja metsätalousministeriö oli kehottanut marraskuussa 2006 silloin toimineita toimintaryhmiä tarkastelemaan toiminta-alueitaan ja sen toimintakykyä. LMSK:n ja LUKE ry:n yhdistymisen myötä syntyi Ykkösakseli ry, jonka toiminta-alueella on riittävästi väestöpohjaa Leader-toiminnan onnistumiselle. (Ykkösakseli ry 2007, 8-10).

Toimintaryhmän kehittämisohjelman nelikenttäänalyysin heikkouksiksi on kirjattu haja-asutusalueiden jääminen erilaisten julkisten toimintojen ulkopuolelle, ikärakenteen vinoutuminen, yhteisöllisyyden heikkeneminen ja muutosvastarinta uusia asioita kohtaan sekä yhteistyöhaluttomuus. Uhkatekijöiksi koetaan piittaamattomuus kestävästä kehityksestä sekä yhdyskuntarakenteeseen ja infrastruktuurin kehittämiseen liittyvät ongelmat. Vahvuudeksi koetaan luonnonympäristön luomat mahdollisuudet, monimuotoinen kulttuuri ja pitkä historia. Sijainti lähellä isoja kaupunkeja, hyvien kulkuväylien varrella mahdollistaa yritystoiminnan pysymistä alueella. Mahdollisuuksia luovat uudet asukkaat ja lomalaiset, luonnonvarojen hyvät olemassa olevat resurssit ja mahdollisuus verkostoitua eri oppilaitosten ja kansainvälisten tahojen kanssa. (Ykkösakseli ry 2007, 23).

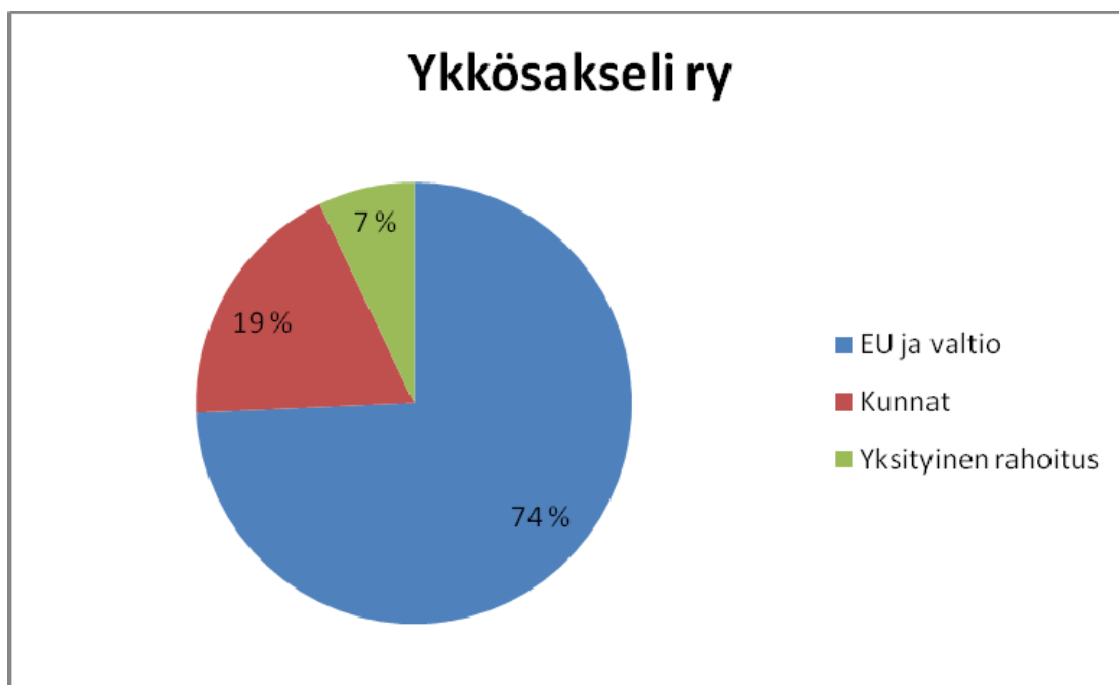
3.3.2 Ykkösakseli ry:n hankerahoitus

Ohjelmakaudelle 2007-2013 toimintaryhmän alueen hanketoiminnan mahdollistamiseksi EU ja valtio rahoittavat Leader-toimintaa 5 773 320 eurolla, kuntien osuuden ollessa 1 443 330 euroa. Yksityisen sektorin rahoitusosuudeksi jää 555 127 euroa.

	Yhteensä, euroa
EU:n ja valtion rahoitusosuus	5 773 320
Kuntien rahoitusosuus	1 443 330
Julkinen rahoitus yhteensä	7 216 650
Yksityinen rahoitus	555 127
Kokonaisrahoitus	11 102 539

Taulukko 6: Ykkösakseli ry:n ohjelmakauden 2007-2013 rahoitus maksajatahoittain

Ykkösakseli ry:n hankkeiden ohjelmakauden rahoituksesta EU:n ja valtion osuus on kolme neljäsosaa koko rahoituksesta, kuntien osuudeksi jää tällöin vajaa viidennes, jolloin yksityisen sektorin osuus hankerahoituksen maksamisesta on alle kymmenesosa kokonaisrahoituksesta. (Kuvio 9.)

Kuvio 9: Ykkösakseli ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako

4 Hankkeiden kustannusten vaikutusten arviointitutkimus

Opinnäytetyön suunnittelupalaveri pidettiin 3.2.2010 Laurea-ammattikorkeakoulun Hyvinkään toimipisteessä. Läsnä tilaisuudessa olivat opinnäytetyöntekijän lisäksi Esko Pietari EMO ry:stä, Tuula Kallioinen LounaPlussa ry:stä ja opinnäytetyön ohjaava opettaja Tero Uusitalo Hämeen ammattikorkeakoulusta. Ykkösakseli ry:n edustaja Katariina Kiviluoto-Pakarinen ei päässyt paikalle.

Pidetyssä palaverissa sovittiin tutkimuksen tavoite, mihin tutkimus kohdennetaan, minkälaista aineistoa tutkitaan, miten opinnäytetyön tulosten julkaiseminen suoritetaan sekä opinnäytetyön etenemisen alustava aikataulu. Lisäksi tehtiin karkea jaottelu siitä, millä tavoin maantieteellinen jako kustannusten kirjaamisessa tehdään. Samaisella kokoontumiskerralla päätettiin, että mukana olevat toimintaryhmät keräävät alueeltaan otannan erilaisista hankkeista, jotka voivat olla jo päättyneitä tai edelleen käynnissä olevia ohjelmakauden 2007-2013 hankkeita. Jokainen hanke käsitellään anonymisti niin, ettei varsinaisten tulosten perusteella voida saada selville, mistä hankkeesta on kyse. Tutkimustuloksista tehdään toimintaryhmien käyttöön materiaalia, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi PowerPoint-esitysten tekemiseen. Tutkimuksen tekijä on allekirjoittanut salassapitolupauksen käsiteltävänä olevien hankkeiden sisältämistä aineistoista liitteineen.

Aineistojen tarkastelupaikaksi sovittiin EMO ry:n osalta yhdistyksen toimitilat Riihimäellä, missä oli mahdollista saada vapaana oleva toimistohuone käyttöön. LounaPlussa ry:n hankkeiden tietojen tallentamisaikaksi sovittiin Hämeenlinnassa sijaitsevan Hämeen ELY-keskuksen tilat, minne aineistot oli mahdollista toimittaa tarkasteltavaksi. Ykkösakseli ry:n aineiston osalta sovittiin käytäntö, missä toimintaryhmä lähetti valittujen hankkeiden tiedot EMO ry:n toimistolle, missä ne oli mahdollista kirjata ylös. Palaverissa sovittiin, että Esko Pietari toimii yhteyshenkilönä toimintaryhmien suuntaan.

4.1 Tutkimuksen tavoite

Työn tavoitteena oli selvittää hankkeiden rahaliikenteen tuloutumista hankkeen hallinnoijan kotikuntaan, toimintaryhmän alueelle tai näiden molempien alueiden ulkopuolelle. Kuntien antaman rahoituspanoksen osalta tarkoituksena oli selvittää se, miten paljon oman kunnan antama rahoitus palautuu kotikunnan alueelle. Oman kunnan ja seutukunnan ulkopuolelle kohdentuvan hankerahoituksen osalta tutkittiin sitä, mihin suuntiin ja mitkä olivat mahdolliset syyt sille, miksi ostojen kautta rahat kohdentuivat muualle.

4.2 Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

Tutkittavana aineistona oli kolmen toimintaryhmän erilaisia ohjelmakauden 2007- 2013 hankkeita, jotka olivat joko päättyneitä tai edelleen käynnissä olevia. Tarkoituksena oli saada tarkasteltavaksi mahdollisimman erityyppisiä hankkeita, jotka olivat kehittämis-, investointi- ja yritys Hankkeita. Tutkimusta varten kustakin hankkeesta tuli olla saatavilla hankekirjanpitoon liittyvä tieto niille myönnetystä rahoituksesta, maksatushakemukseen liitetyt tositteet hankinnoista tai muunlainen tosite tehdystä hankinnasta niin, että sen perusteella oli mahdollista selvittää kustannuksen synty paikka.

4.3 Toimintaryhmien osuus

Jokainen toimintaryhmä keräsi alueeltaan erilaisia hankkeita, jotka palaverissa läsnä olleiden mielestä täyttivät heidän asettamansa valintakriteerit. Hankkeet saivat olla sekä arvonlisäveroa sisältäviä että arvonlisäveroa sisältämättömiä. EMO ry:n Pietari lupasi toimistohuoneen tutkimuksen ajaksi käyttöön, missä oli mahdollista tallentaa myös Ykkösakseli ry:n tutkittavaksi toimitettuja tietoja. Tavoitteeksi asetettiin vähintään kuuden hankkeen tutkiminen jokaisen toimintaryhmän osalta.

4.4 Aluejako

Suunnittelupalaverissa päädyttiin aluejaon osalta siihen, että kustannusten vaikutusten merkitys olisi tärkeää saada selville etenkin kuntarahoituksen osuuden kotiutumisen hankkeeseen rahoitusta myöntäneen kunnan alueelle. Tällöin saataisiin selville, kuinka paljon kunnallisella rahoituksella tuetaan oman kunnan alueella toimivia yrityksiä ja yrittäjiä. Toimintaryhmien sisällä tapahtuva rahaliikenne vaikuttaa lähistöllä olevien kuntien yrityselämään ja tällä taas on vaikutusta oman kunnan alueelle.

Tutkimuksen aloittamisen aikaan mietittiin millä tavoin näiden tutkittavaksi suunniteltujen alueiden maantieteelliset rajat saataisiin järkevimmin rajattua ja miten saatuja tuloksia olisi helpoin hyödyntää. Päädyttiin kolmeen erikokoisen jakoon, joiden sisällä oli mahdollista tarkastella kustannusten jakautumista. Jokaisen toimintaryhmän alueella sijaitsee useampi kuin yksi kunta, jolloin oma kunta määritelmä kuntakohtaisesti oli järkevää. Kaikki kustannukset on merkitty kunnittain, sillä mikäli myöhemmin on tarvetta tarkastella esimerkiksi ulkopuoliselle alueelle menneiden kustannusten kohde kuntaa ja miettiä syitä sille, miksi kustannukset menevät johonkin tiettyyn kuntaan. Kustannusten alueellisen kohdentumisen syytä voidaan näin ollen tarkastella myös siitä näkökulmasta, onko jollakin alueella jostakin syystä voimakkaammin suuntauduttu jonkin erityisosaamisen kehittämiseen.

4.4.1 Oma kunta

Oma kunta määritelmän mukaan kyseessä oli hankkeen hakijana toimivan tahon kotikunta tai kunta, missä hake toteutetaan. Tutkimuksessa oma kunta sarakkeeseen merkittiin kaikki tämän määritelmän täyttävät, maksatushakemuksessa hyväksytyt hankinnat. Seutukunnallisissa hankkeissa hankkeen omana kuntana toimi se kunta, mikä oli hankkeen hallinnoijan kotikunta. Seutukunnallinen hanke oli esimerkiksi useamman toimijan tai kunnan alueella toimiva hanke. Oma kunta sarakkeen rahamäärää oli mahdollista verrata kunnan myöntämään rahoitukseen, jolloin oli nähtävissä kuntarahoituksen jääminen omaan kuntaan.

4.4.2 Seutukunta

Seutukunnan muodosti jokaisen hankkeen osalta toimintaryhmän toiminta-alue. EMO ry:n seutukunta oli jaettu kahteen alueeseen KEHU ry:n ja Yliset ry:n alueeseen. EMO ry:n alueelta Kehu ry:n alueelle sijoitettiin Järvenpää, Nurmijärvi Tuusula sekä Vantaa ja Yliset ry:n alueelle Hausjärvi, Hyvinkää Loppi ja Riihimäki. LounaPlussa ry:n seutukuntaan kuuluivat viisi toimintaryhmän alueella olevaa kuntaa, joita ovat Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä. Ykkösakseli ry:n seutukunnan muodostavat Karjalohja, Karkkila, Lohja, Nummi-Pusula, Salo ja Vihti.

4.4.3 Ulkopuolinen alue

Seutukuntien ulkopuolelle kuuluvaksi alueeksi rajattiin muu Suomi. Tutkimuksessa mukana olevan toisen toimintaryhmän alue kuului myös ulkopuoliseen alueeseen, esimerkiksi EMO ry:n hankkeiden ulkopuolisia alueita olivat Ykkösakseli ry:n ja LounaPlussa ry:n toiminta-alueet. Toimintaryhmien ulkopuolisille alueille kirjautuneet kustannukset päätettiin merkitä taulukkoon kuntakohtaisesti, jotta tarvittaessa voidaan analysoida myös sitä, suuntautuvatko hankinnat jollekin tietylle alueelle vai satunnaisesti ympäri maan. Ulkopuolisena alueena olivat myös Suomen rajojen ulkopuoliset alueet.

4.5 Aineiston kerääminen

Käytännössä aineiston kerääminen tapahtui EMO ry:n osalta yhdistyksen toimitiloissa Riihimäellä vapaana olleessa toimistotilassa ja hankkeiden tietojen keräämiseen käytettiin viisi toimistopäivää. Ensimmäisellä tietojen keräyskerralla kehitettiin ennakolta tehtyä taulukkopohjaa (Liite 1) toimivammaksi ja selvitettiin EMO ry:n alueella olevien voimakkaiden taajamien sijoittumista eri kuntien alueelle, kuten esimerkiksi mihin Röykkä ja Oitti kuuluvat, koska kuntien sisäisten taajamien alueilla olevista yrityksistä oli syntynyt muutamiin hankkeisiin kustannuksia.

LounaPlussa ry:n hankkeiden kustannusten kirjaaminen tapahtui Hämeen ELY-keskuksessa, minne Tuula Kallioinen oli varannut toimistotilan, toimittanut tiedon tutkittavista hankkeista ja sopinut yhteyshenkilön kanssa avustamisestani, mikäli kirjaamisvaiheessa hankkeista tai muihin käytännötoimiin liittyviin asioihin tulisi jotakin kysyttävää. LounaPlussa ry:n hankkeiden kirjaamiseen kului kaksi päivää ja kolmas päivä kului yritystietojen etsimiseen Internetin avustuksella. Ykkösakseli ry:n aineiston sain Esko Pietarin kautta sähköisessä muodossa kotiini tutkittavaksi, jolloin kustannusten kohdentumiskuntien selvittelyyn ja tietojen tallentamiseen kului päivä.

Hankkeiden kustannusten kohdentaminen eri kuntien alueille kuuluvaksi muodostui haasteelliseksi puutteellisten paikallistietojen vuoksi. Useiden kuntien alueella on voimakkaita kyläkeskuksia, joiden yrityksistä hankkeisiin tehtiin pienempiä hankintoja, kuten talkootarjottavia. Joissakin yleishyödyllisissä hankkeissa kylätoimijoiden tekemät ostot useasta eri toimipaikasta oli maksettu hankkeen tililtä yhdellä tositteella ostoksen tekijälle, jolloin tosite oli kirjattu yhtenä hankintana kirjanpitoon. Tällöin valokopioiden perusteella pienten, eri kuntien alueille tehtyjen hankintojen erottelu vaati tarkkuutta ja huolellisuutta.

Hankkeista tehtyjen maksatushakemuksien perusteella liitteen 1 mukaiseen taulukkopohjaan tallennettiin hankkeen hakijan ja hankkeen nimi, hankkeen DNRO (diaarinumero yksilöi hankkeen), hakijan kunta ja hankkeen toteutusaike. Lisäksi tallennettiin hanketyyppi, hankkeen hyväksytyjen kustannusten mukaan maksetut tuet maksaja- ja kuntakohtaisesti eriteltyinä sekä tieto siitä, sisältyykö arvonlisävero kustannuksiin. Hyväksytyistä kustannuksista selvitetiin tositemerkintöjen avulla hankintojen ostopaikka ja yrityksen kotipaikka, tämän jälkeen kustannus merkittiin yrityksen kotipaikkakunnalle. Kuntakohtaiset kustannukset sijoitettiin niin, että jokaisella kunnalla oli oma sarake, mikä sijoitettiin joko oma kunta, seutukunta tai ulkopuolinen alue -pääsarakkeen alle.

Hankkeiden toteuttamipaikkojen läheisyydessä toimivien yksityisyrittäjien kotipaikkojen selvittäminen kuittien perusteella oli haasteellisia, koska joissakin kuiteista otetuista valokopioista teksti oli niin epäselvää, ettei siitä saanut selvää. Osittaisten nimien ja yritystunnusten haku Internetin hakukoneiden avulla tuotti yleensä tuloksen ja kuitinkirjoittajan kotipaikka selvisi esimerkiksi Yritystietorekisterin tai jonkin talouteen liittyvän julkaisun Internet-sivustoilta.

Yleensä käsinkirjoitetusta käteismaksukuitista puuttui kokonaan yrityksen y-tunnus, jolloin kotipaikkaa täytyi selvittää nimen tai toimialan perusteella. Kaikille hankinnoille kuitenkin löytyi Internetin hakukoneiden avulla kotipaikka, jolloin kustannus voitiin kirjata oikean kunnan alueelle. Useimmat kuitit sisälsivät käytetyn yrityksen osalta tiedon joko yrityksen koti-

paikasta tai yritystunnuksesta, jolloin tarvittavan tiedon selvittäminen ja kustannusten kirjaaminen oikean kunnan alueelle oli helppo tehdä.

4.6 Koko aineiston tulokset

Koko aineistoa koskevissa tuloksissa on maksetun rahoituksen ja hyväksytyjen kustannusten osalta kaikkien hankkeiden kokonaisrahoitusmäärät. Osassa hankkeista arvonlisävero sisältyy hankkeiden kustannuksiin, mutta näitä hankkeita ei ole eroteltu koko aineistoa koskevissa tuloksissa. Muutaman tutkittavana olleen hankkeen rahoitukseen on sisältynyt myös toiminnasta saatuja tuloja. Tutkittavia hankkeita on yhteensä 25 ja niistä 17 on yleishyödyllisiä hankkeita ja kahdeksan on yrityshankkeita (Taulukko 7). Toimintaryhmien välinen suora vertailu antaa vääristyneen kuvan, johtuen tutkittavana olleiden hankkeiden erisuuruuksista toimintaryhmäkohtaisista lukumääristä.

Hanketyyppi:	EMO ry	LounaPlus ry	Ykkösakseli ry	Yhteensä
Yrityshanke	5	2	1	8
- Käynnistyshanke	1	0	0	1
- Kehittämishanke	0	1	0	1
- Investointihanke	4	1	1	6
Yleishyödyllinen hanke	12	3	2	17
- Kehittämishanke	7	0	1	8
- Investointihanke	5	3	1	9
Yhteensä:	17	5	3	25

Taulukko 7. Tutkimukseen sisältyneiden hankkeiden hanketyypit ja lukumäärät

4.6.1 Maksettu rahoitus kaikkien hankkeiden osalta

Hankkeiden hyväksyty rahoitus koostuu julkisesta ja yksityisestä tuesta. Julkinen rahoitus koostuu Euroopan Unionin, valtion ja kuntien maksamasta tuesta. Yksityinen rahoitus on joko rahallista tai vastikkeetonta eli talkootyötä. Pietarin (2010) mukaan Vantaan alueella ei ole ollut hanketoimintaa, joten tästä syystä Vantaan kohdalla ei ole hankerahoituksesta tietoa. Taulukon 8 euromääräisissä summissa on mukana kaikki tutkittavat olleet hankkeet, sekä arvonlisäveroa sisältävät että arvonlisäveroa sisältämättömät hankkeet ja hankkeet, joiden toiminnasta on saatua tuloja. Kaikkien toimintaryhmien saama hankerahoitus tutkittavien hankkeiden osalta on 797 899 euroa, kuntien maksamaa rahoitusta tähän summaan sisältyy 123 578 euroa. Hankkeille on keskimäärin maksettu 31 916 euroa hanketukea.

	EMO ry	LounaPlussa ry	Ykkösakseli ry	Yhteensä
Julkinen tuki, €	195 014	202 121	48 141	445 277
- EU	87 756	90 955	31 231	209 942
- Valtio	68 245	36 878	6 634	111 757
- Kunta	39 013	74 289	10 276	123 578
Yksityinen tuki, €	230 272	36 401	59 849	326 522
- Rahoitus	214 028	19 876	58 905	292 810
- Talkootyö	16 244	16 525	944	33 713
Hyväksytty rahoitus, €	425 286	238 522	107 990	771 799
Hankkeen tulot	26 100	0	0	26 100
Kokonaisrahoitus, €	451 386	238 522	107 990	797 899

Taulukko 8. Tutkittavien hankkeiden hyväksytty rahoitus toimintaryhmittäin

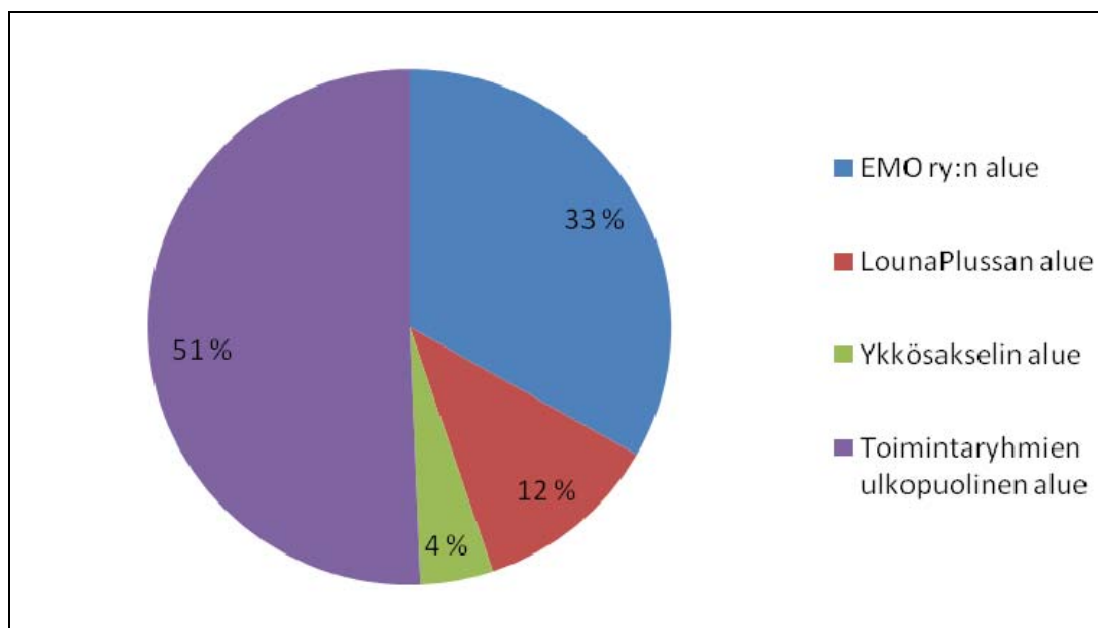
4.6.2 Hankinnoista syntyneiden kustannusten alueellinen sijoittuminen

Kaikkien tutkittavien hankkeiden osalta ostohankintojen aiheuttamien kustannusten välityksellä hankerahaa on kohdentunut 51 eri kunnan alueelle ja kahden Suomen ulkopuolisen kaupungin alueelle. Taulukossa 9 on kustannusten euromääräinen jakautuminen alueittain. Ostojen kautta liikkuneen hankerahan määrä on yhteensä 774 706 euroa. Toimintaryhmien ulkopuolelle tästä summasta on siirtynyt ostojen kautta yhteensä 392 401 euroa, jolloin toimintaryhmien rajojen sisäpuolelle jääneen rahan määrä on 382 305 euroa. (Liite 2.)

	Euroa, €
EMO ry:n alue	257 578
LounaPlussa ry:n alue	89 729
Ykkösakseli ry:n alue	34 997
Toimintaryhmien ulkopuolinen alue	392 401
Ostojen yhteismäärä	774 706

Taulukko 9: Kustannusten jakautuminen alueittain

Toimintaryhmien kuntiin jäänyt rahamäärä on liki puolet kaikista ostojen kautta tehdyistä rahansiirroista (Kuvio 10). Ulkopuolisen alueen yksittäisistä kunnista kolme eniten hankerahaa saanutta kuntaa ovat Helsinki 101 082 euroa, Loimaa 87 517 euroa ja Alajärvi 26 000 euroa (Liite 3).

Kuvio 10: Ostokustannusten prosentuaalinen jakautuminen eri alueille

Tutkittavien toimintaryhmien sisäisten kuntien alueelle on jäänyt yhteensä 382 305 euroa hankkeiden tarvitsemien ostotapahtumien jälkeen (Liite 4). Toiminta-alueiden sisäisistä kunnista kolme; Karkkila, Nummi-Pusula ja Vihti ovat jääneet ilman merkintää ostotapahtumista, koska näiden kuntien aluetta kotipaikkanaan pitäviä yrityksiä ei ollut kirjattavien tositteiden joukossa. Viisi hankintojen kautta hankerahoitusta eniten saanutta kuntaa ovat Nurmijärvi 92 194 euroa, Järvenpää 36 678 euroa, Hausjärvi 35 878 euroa, Hyvinkää 34 127 euroa ja Ypäjä 32 307 euroa (Liite 5).

Liitteessä 6 on eriteltyä toimintaryhmäkohtaisesti rahoituksen siirtyminen toimintaryhmien rajojen ylitse, pääasiallisesti toimintaryhmät ovat tehneet hankinnat joko kokonaan oman toimintaryhmänsä sisäpuolella tai sitten hankinnat ovat vieneet rahaa naapuritoimintaryhmää kauemmaksi. EMO ry:n kustannuksista yksi kirjaus on tehty sekä LounaPlussa ry:n että Ykkösakseli ry:n alueille. LounaPlussa ry:n hankinnoissa on yksi merkintä Ykkösakseli ry:n alueella, mutta EMO ry:n alueelle ei yhtään. Ykkösakseli ry:n hankkeiden kustannuksista ei ole kirjattu EMO ry:n eikä LounaPlussa ry:n alueelle. Liitteessä 7 on toimintaryhmien ulkopuolisille alueille kohdentuneet rahat, ostojen euromääräiset summat sijoittuvat 60-74 035 euron välille.

Jokaisen toimintaryhmän alueelta on hankerahoitusta kohdentunut erilaisten palveluiden ja tarvikeostojen myötä pääkaupunkiseudulle, Espoo on saanut hankerahaa 6 630 euroa ja Helsinki 101 082 euroa eli pääkaupunkiseutu on yhteensä saanut 107 712 euroa tutkittavana olleiden hankkeiden rahoituksesta (Taulukko 10).

	EMO ry	LounaPlusa ry	Ykkösakseli ry	Yhteensä
Espoo	6 180	0	450	6630
Helsinki	74 035	2 208	24 839	101 082
Yhteensä:	80 215	2 208	25 289	107 712

Taulukko 10: Toimintaryhmien alueelta pääkaupunkiseudulle kohdentunut rahoitus

4.7 Leader-toimintaryhmäkohtaiset tulokset

Toimintaryhmäkohtaisessa tarkastelussa pääpaino on hankkeen hakijatahon oman kunnan maksaman ja saaman rahoituksen tarkastelu. Tuloksissa on huomioitu se, onko hankkeesta saatu tuloa.

4.7.1 EMO ry:n hankkeet

EMO ry:n toiminta-alueelta tutkittavia hankkeita on 17, joista 12 kustannuksiin sisältyy arvonalisävero. Hankkeista yleishyödyllisiä hankkeita on 12 ja yrityshankkeita viisi (Taulukko 7). Tutkittavia hankkeita oli Hyvinkäältä ja Järvenpäästä yksi molemmista kunnista. Kahden hankkeen kotipaikka sijoittui Riihimäelle ja kolme hanketta kuntaa kohden oli Hausjärveltä, Lopelta ja Tuusulasta. Nurmijärven alueelta tutkittavia hankkeita oli neljä kappaletta. Hankkeiden piirissä tehdyt hankinnat ja maksetut työsuoritteet kuljettivat tukirahoja yhteensä 35:den kunnan sekä yhden Suomen ulkopuolella olevan, Puolassa sijaitsevan, kaupungin alueelle (Liite 8).

4.7.2 Maksettu rahoitus EMO ry:n alueella

EMO ry:n tutkittavissa hankkeissa Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Nurmijärvellä ja Riihimäellä toimineet hankkeet eivät olleet saaneet toiminnastaan tuloja, muissa toimintaryhmän kunnan hankkeissa on rahoituksessa mukana toiminnasta saatua tuloa. Taulukossa 11 on tuloja saamattomien hankkeiden saama rahoitus ja taulukossa 12 on tuloja saaneiden hankkeiden maksettu rahoitus.

	Hyvinkää	Järvenpää	Nurmijärvi	Riihimäki	Yhteensä
Julkinen tuki	26 400	9 508	45 723	32 776	114 408
- EU	11 880	4 279	20 575	14 749	51 484
- Valtio	9 240	3 328	16 003	11 462	40 033
- Kunta	5 280	1 902	9 145	6 565	22 892
Yksityinen	17 600	3 169	87 620	43 106	151 495
- Raha	14 600	2 399	87 294	40 606	144 898
- Talkootyö	3 000	771	326	2 500	6 597
Hyväksytty rahoitus	44 000	12 678	133 343	75 882	265 903
Hankkeen tulot	0	0	0	0	0
Kokonaisrahoitus	44 000	12 678	133 343	75 882	265 903

Taulukko 11: Tuloja saamattomien hankkeiden maksetun rahoituksen jakautuminen

Tuloja saaneiden hankkeiden kokonaisrahoituksessa huomioidaan hankkeesta saatavat tulot. Mikäli hankkeen saamat tulot ovat vähäistä määrää suuremmat kuin mitä hakemukseen liitteissä rahoitussuunnitelmassa on arvioitu, vähennetään myönnetystä tuesta yli menevä osuus (Pietari, E. 2010). Tarkastelussa olleiden hankkeiden osalta rahoitussuunnitelmassa esitetyt tulot oli arvioitu oikean suuruiseksi eivätkä tulot näin ollen vaikuttaneet hankkeiden rahoitukseen.

	Hausjärvi	Loppi	Tuusula	Yhteensä
Julkinen tuki	17 979	26 546	36 082	80 606
- EU	8 091	11 946	16 237	36 273
- Valtio	6 293	9 291	12 629	28 212
- Kunta	3 596	5 309	7 216	16 121
Yksityinen	12 182	13 389	53 206	78 777
- Raha	9 229	6 695	53 206	69 130
- Talkootyö	2 953	6 695	0	9 648
Hyväksytty rahoitus	30 161	39 935	89 288	159 384
Hankkeen tulot	22 400	800	2 900	26 100
Kokonaisrahoitus	52 561	40 735	92 187	185 483

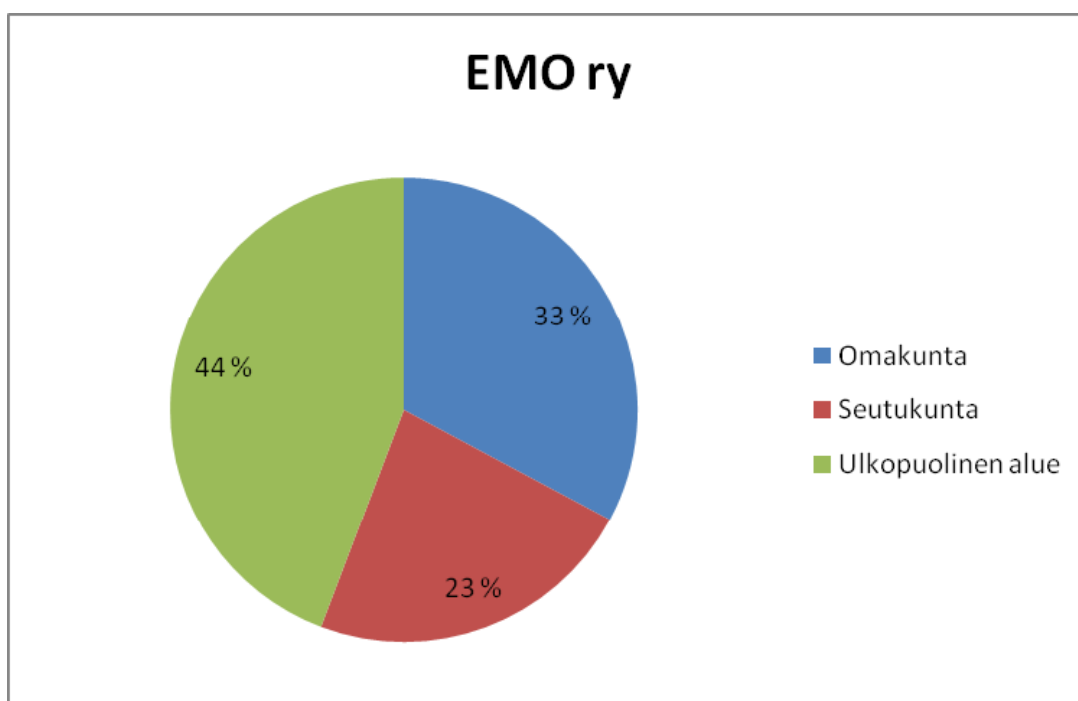
Taulukko 12: Tuloja saaneiden hankkeiden maksetun rahoituksen jakautuminen

Kokonaisrahoituksen määrä EMO ry:n hankkeissa on 450 386 euroa, tästä saadaan keskimääräiseksi hankekohtaiseksi tukisummaksi 75 064 euroa. Kuntien maksama rahoitusosuus näissä hankkeissa on yhteensä 22 892 euroa. Yksityisrahoitusosuudessa talkootöiden osuus tuloja

saamattomissa hankkeissa on 6 597 euroa ja tuloja saaneissa hankkeissa 9 648 euroa. Talkoiden osuus EMO ry:n hankkeissa on yhteensä 16 245 euroa.

4.7.3 Hankinnoista syntyneet kustannukset EMO ry:n alueella

Ostotapahtumien kautta omaan kuntaan on jäänyt kolmannes hankkeiden tukikelpoisten kustannusten perusteella maksetusta hankerahoituksesta. Seutukunnan alueelle kustannuksiin käytetystä rahoituksesta on jäänyt liki neljännes. Ulkopuolisille alueille EMO ry:n toiminta-alueelta on prosentuaalisesti vähemmän siirtynyt hankerahoitusta kuin koko aineistosta (Kuvio 11). Kaupungeista suurin yksittäinen hyötyjä EMO ry:n tutkittavien hankkeiden rahoituksen osalta on Helsinki.

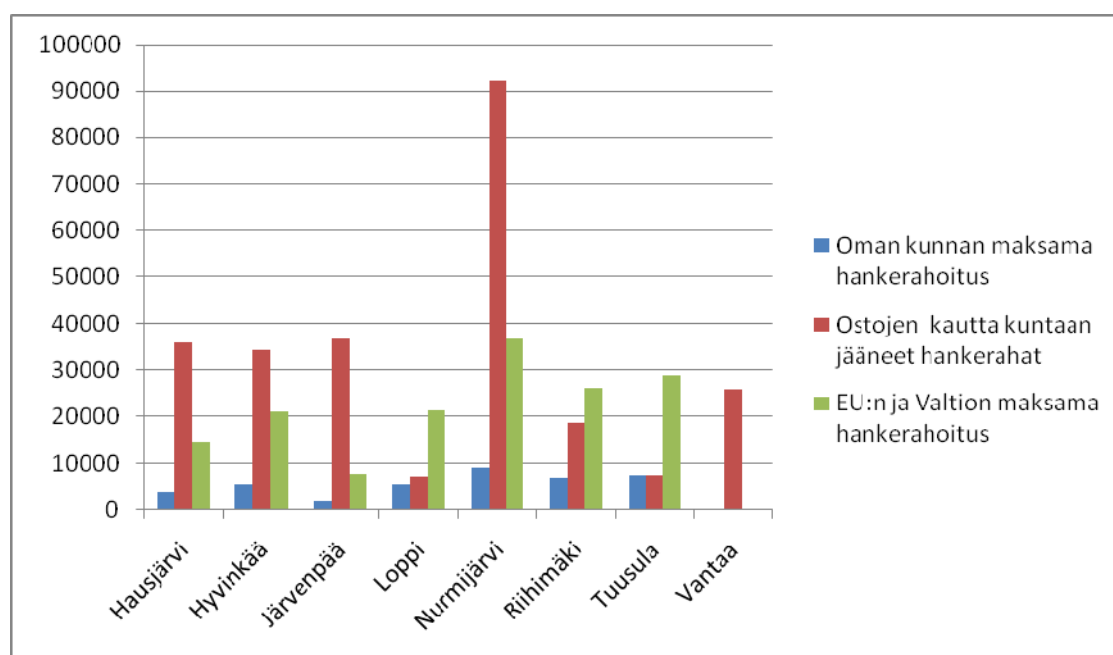
Kuvio 11: EMO ry:n tutkittavien hankkeiden kustannusten jakautuminen alueellisesti

EMO ry:n alueen kunnista kaikki kunnat, Vantaata lukuun ottamatta, ovat maksaneet kuntarahoitusta toiminta-alueella toimiville hankkeille. Kuntarahoituksen vertailua kuntien kesken ei voida suoraan tehdä, sillä hankkeiden lukumäärä kuntien kesken vaihtelee ja lisäksi hankkeiden kokonaisrahoitukset ovat erisuuruiset, jolloin hankerahoituksessa kunnan osuus vaihtelee kokonaisrahoitukseen sisältyvän julkisen rahoituksen mukaan. Kuntien maksama hankerahoitus vaihtelee tutkittavien hankkeiden osalta 1 902-9 145 euroon. (Taulukko 13.)

Oman kunnan maksama tuki	Euroa, €
Hausjärvi	3 596
Hyvinkää	5 280
Järvenpää	1 902
Loppi	5 309
Nurmijärvi	9 145
Riihimäki	6 565
Tuusula	7 216
Vantaa	0

Taulukko 13: Kuntien maksama rahoitus kuntakohtaisesti

Kuviossa 12 on vertailtu kuntakohtaisesti maksetun hanketuen (Taulukko 13) ja tehtyjen ostojen vaikutusta oman kunnan alueelle jääneisiin rahoihin. Pylvään, joka kuvaa ostoja, ollessa korkeampi kuin oman kunnan maksamaa hanketukea kuvaava pylväs, on kunta saanut ostojen kautta maksamansa tuen lisäksi kotiutettua EU:n ja valtion maksamaa hankerahoitusta muiden toimintaryhmien hankkeiden kautta.

Kuvio 12: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain EMO ry:n alueella

4.7.4 LounaPlussa ry:n hankkeet

LounaPlussa ry:n hallinnoimista hankkeista tarkasteltavana oli yhteensä viisi hanketta, joista kaksi on yrityshankkeita ja kolme yleishyödyllisiä investointihankkeita (Taulukko 7). Tutkittavia hankkeita oli jokaisen kunnan alueelta yksi paitsi Jokioisilta kaksi ja Tammelasta ei yhtään. Kolmen hankkeen kustannuksissa on arvonlisävero mukana ja kahden hankkeen kustannukset eivät sisällä arvonlisäveroa. LounaPlussa ry:n tutkittavien hankkeiden kustannuksista ostotapahtumien kautta rahaa on kohdentunut 16 kunnan alueelle (Liite 10). Viisi enintään LounaPlussa ry:n hankerahaa vastaan ottaneista kaupungeista ja kunnista ovat Loimaa 87 517 euroa, Ypäjä 32 307 euroa, Tammela 26 029 euroa, Forssa 16 921 euroa ja Humppila 11 532 euroa (Liite 11). Suurin hyötyjä Loimaa sijaitsee Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry:n toiminta-alueella.

4.7.5 Maksettu rahoitus LounaPlussa ry:n alueella

Taulukosta 14 selviää LounaPlussa ry:n tutkimuksen kohteena olleiden viiden hankkeen hyväksytty hankerahoitus kuntakohtaisesti. Tutkittavista hankkeista yksikään ei osunut Tammelan alueelle, joten tästä syystä Tammelan kunnan kohdalla ei ole tietoa maksetusta hankerahoituksesta. Tutkimuksen kohteena olleet viisi hanketta ovat saaneet hankerahoitusta yhteensä 238 522 euroa, keskimäärin 47 704 euroa hanketta kohden. Kuntarahoituksen yhteismäärä on 74 289 euroa. Talkootöiden osuus yksityisestä rahoitusosuudesta on 16 525 euroa.

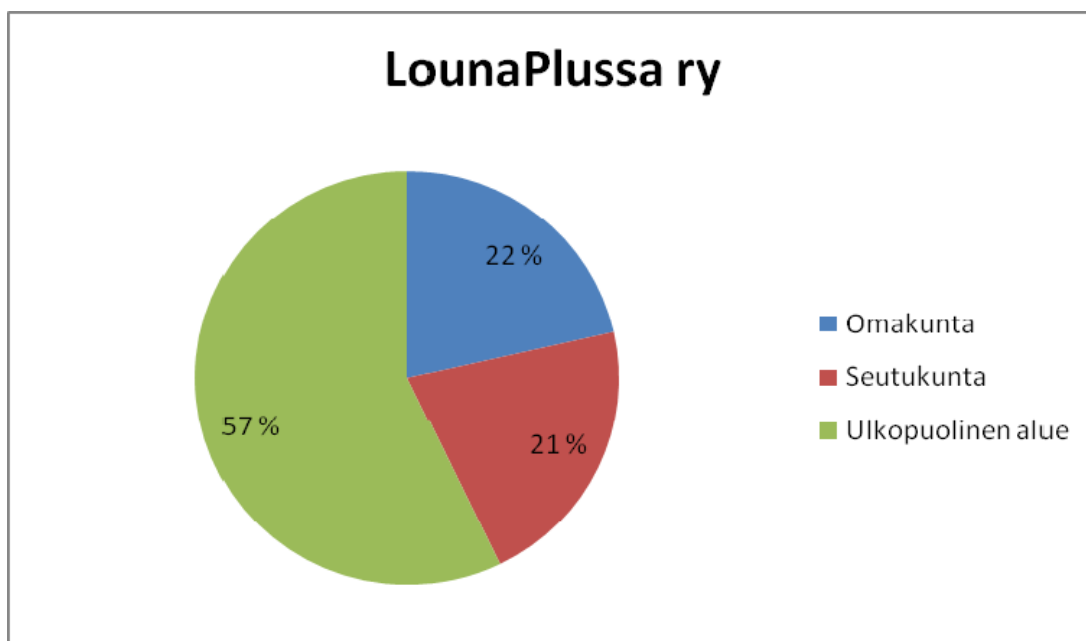
	Forssa	Humppila	Jokioinen	Tammela	Ypäjä	Yhteensä
Julkinen tuki	2 034	28 487	45 825	0	125 776	202 121
- EU	915	12 819	20 621	0	56 599	90 955
- Valtio	1 119	11 352	18 119	0	6 289	36 878
- Kunta	0	4 316	7 085	0	62 888	74 289
Yksityinen	8 136	9 249	9 491	0	9 525	36 401
- Raha	8 136	3 579	8 162	0	0	19 876
- Talkootyö	0	5 670	1 330	0	9 525	16 525
Kokonaisrahoitus	10 170	37 736	55 316	0	135 301	238 522

Taulukko 14. LounaPlussa ry:n tutkittavien hankkeiden hyväksytty rahoitus

4.7.6 Hankinnoista syntyneet kustannukset LounaPlussa ry:n alueella

LounaPlussa ry:n hankerahoista oman kunnan alueella on jäänyt 22 prosenttia ostojen kautta. Seutukunnan alueelle rahaa on jäänyt melkein saman verran, kun taas ulkopuolisille alueille rahaa on virrannut yli puolet tutkittavien hankkeiden hankintojen kautta. (Kuvio 13.) Louna-

Plussa ry:n tilannetta verrattaessa kokoaineiston tulokseen, on toimintaryhmän tulos hieman keskiarvoa heikompi.

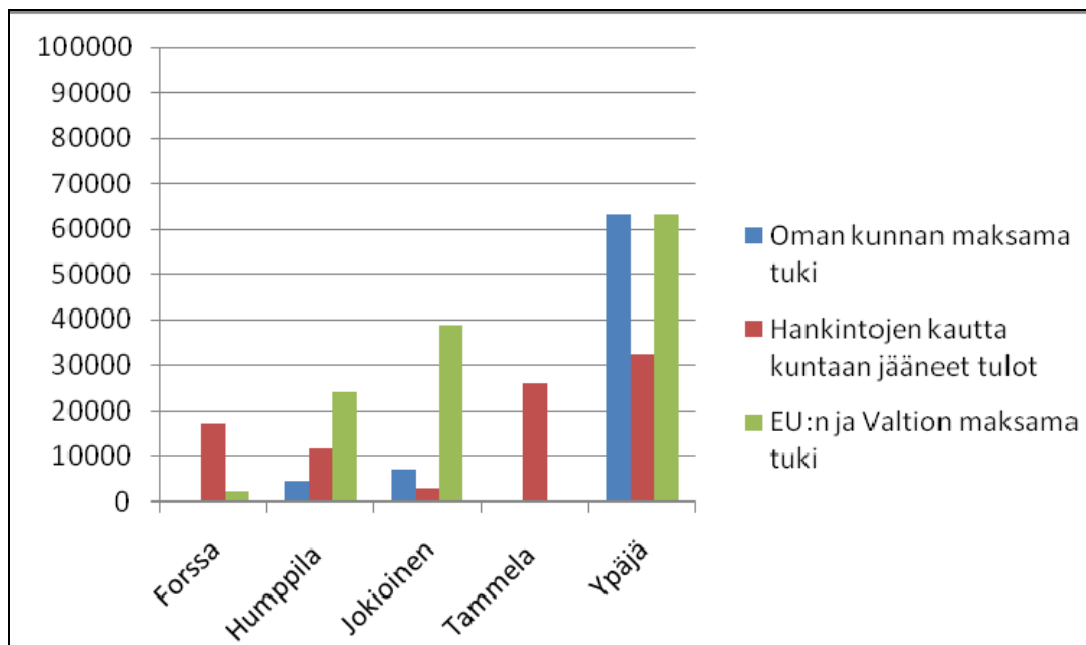
Kuvio 13: LounaPlussa ry:n tutkittavien hankkeiden ostokustannusten jakautuminen

LounaPlussa ry:n kunnista hankkeiden kokonaisrahoitukseen sisältyvää kuntarahoitusta ovat maksaneet Humppila Jokioinen ja Ypäjä kuntarahoituksen suuruuden ollessa 4 316–62 888 euron välillä. Forssan osalta kuntarahoituksesta ei ole tietoa sen vuoksi, että tutkittavana olleeseen hankkeeseen ei ollut maksettu kuntarahoitusta hankkeen maksatuspäätöksestä saatavien tietojen perusteella. Tammelan kuntarahoituksen puuttumisen syynä on se, ettei tutkittavissa hankkeissa ollut yhtään Tammelaa kotipaikkanaan pitävää hankkeen hallinnoijaa. Kuntarahoituksen vertailua kuntien kesken ei voida LounaPlussa ry:nkään hankkeiden osalta suoraan tehdä, johtuen hankkeiden kuntakohtaisista lukumääräeroista ja kokonaisrahoituksen suuruuden kokoeroista. (Taulukko 15.)

Oman kunnan maksama tuki	Euroa, €
Forssa	0
Humppila	4 316
Jokioinen	7 085
Tammela	0
Ypäjä	62 888

Taulukko 15: LounaPlussa ry:n kuntien maksama rahoitus kuntakohtaisesti

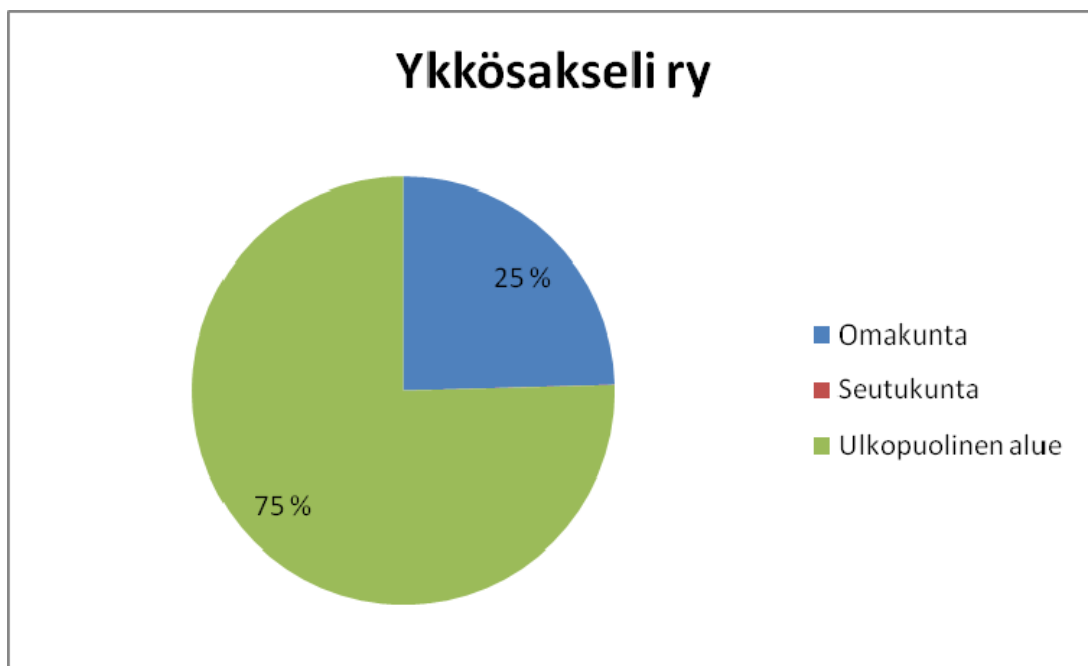
Kuviossa 14 on vertailtu kuntakohtaisesti maksetun hanketuen (Taulukko 15) ja tehtyjen ostojen vaikutusta oman kunnan alueelle jääneisiin rahoihin. Pylvään, joka kuvaa ostoja, ollessa korkeampi kuin oman kunnan maksamaa hanketukea kuvaava pylväs, on kunta saanut ostojen kautta maksamansa tuen lisäksi kotiutettua EU:n ja valtion maksamaa hankerahoitusta muiden toimintaryhmien hankkeiden kautta

Kuvio 14: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain LounaPlusssa ry:n alueella

4.7.7 Ykkösakseli ry:n hankkeet

Ykkösakseli ry:n alueelta tutkittavia hankkeita oli kolme, joista yksi oli yritysahanke ja kaksi yleishyödyllistä hanketta (Taulukko 7). Hankkeita oli Karjalohjan, Lohja ja Salon alueilta, jokaiselta yksi. Hankkeiden rahoituksesta kolme neljännestä on käytetty toimintaryhmän alueen ulkopuolella ja yksi neljäsosa on jäänyt oman kunnan alueelle. Seutukunnan alueelle oli 20 euron ostos, mikä on niin pieni summa, ettei se näy kuviossa 15. Tutkittujen hankkeiden osalta kustannuksia on kohdentunut 12 kunnan alueelle (Liite 12). Ykkösakseli ry:n ostoista eniten on mennyt Helsinkiin 24 839 euroa, Nastolaan 24 760 euroa ja Länsi-Turunmaalle 17 037 euroa. Ykkösakseli ry:n hankkeiden lukumääräisesti pieni otanta ei anna vertailukelpoista tulosta, vaan sitä voidaan tulkita suuntaa antavana.

Kuvio 15: Ykkösakseli ry:n tutkittavien hankkeiden ostokustannusten jakautuminen

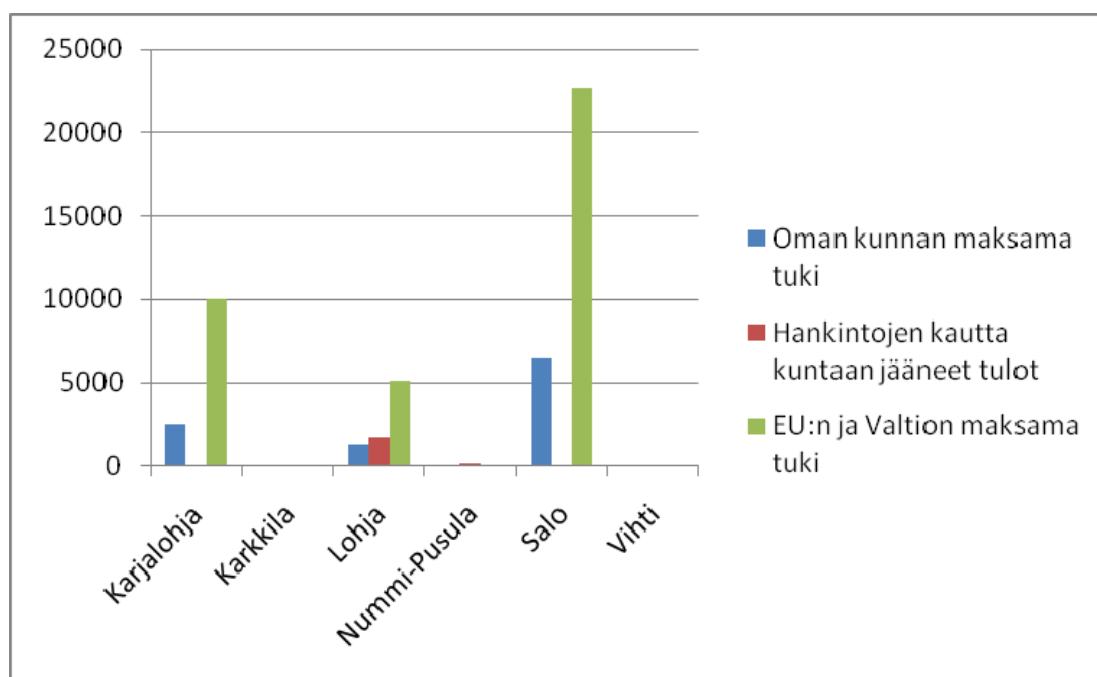
4.7.8 Maksettu rahoitus Ykkösakseli ry:n alueella

Tutkittavana olleet kolme hanketta ovat saaneet hankerahoitusta yhteensä 107 990 euroa (Taulukko 17), hankekohtaisena keskiarvona jokainen hanke on saanut 35 997 euroa. Talkootöiden arvo tutkittavien hankkeiden osalta on 944 euroa.

	Karjalohja	Karkkila	Lohja	Nummi-Pusula	Salo	Vihti	Yhteensä
Julkinen tuki	12 550	0	6 405	0	29 186	0	48 141
- EU	5 648	0	2 882	0	22 701	0	31 231
- Valtio	4 393	0	2 242	0		0	6 634
- Kunta	2 510	0	1 281	0	6 485	0	10 276
Yksityinen	50 202	0	6 405	0	3 243	0	59 849
- Raha	50 202	0	5 461	0	3 243	0	58 905
- Talkootyö	0	0	944	0	0	0	944
Kokonaisrahoitus	62 752	0	12 809	0	32 429	0	107 990

Taulukko 16: Ykkösakseli ry:n tutkittavien hankkeiden hyväksytyt rahoitus

Ostoista syntyneiden kustannusten ja julkisen rahoituksen keskinäisellä vertailulla on kuviossa 16 nähtävillä hankerahoituksen karkaaminen alueen ulkopuolelle. Hankkeissa maksettu rahoitus on ollut vain läpikulkumatkalla toimintaryhmän alueella, vain Lohja ja Nummi-Pusula ovat saaneet hankerahaa kotiutettua oman kunnan alueelle.

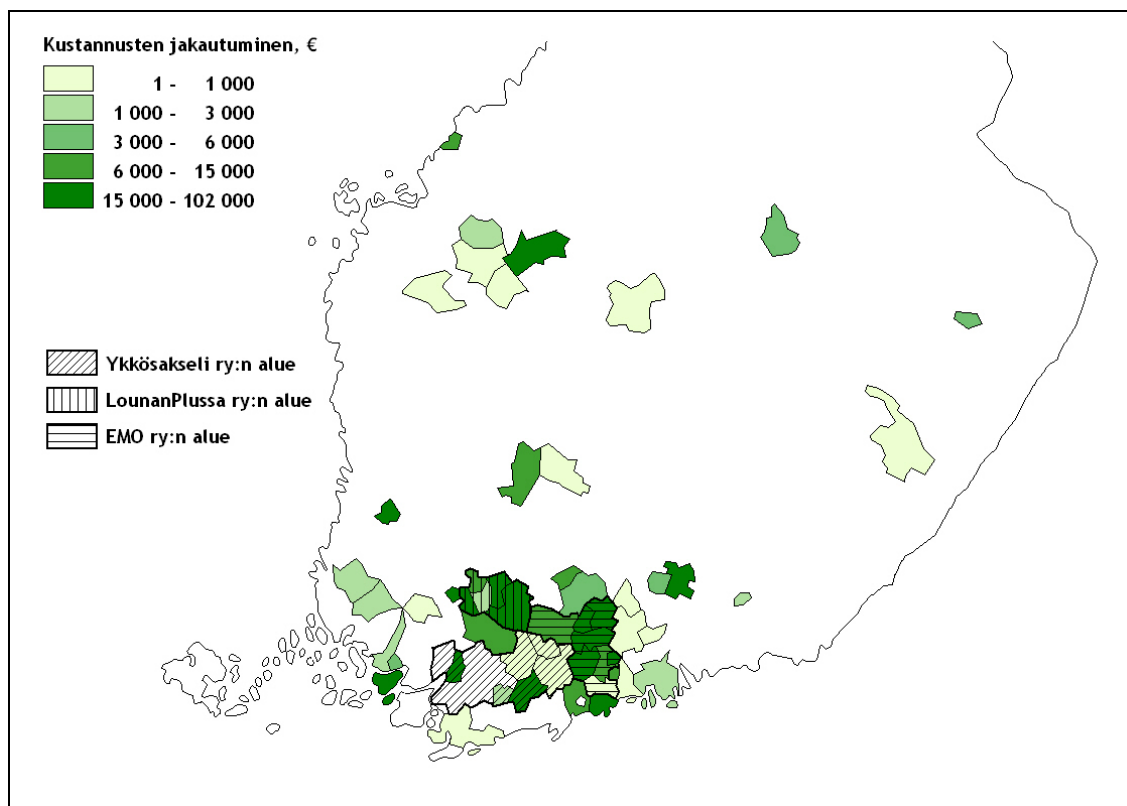
Kuvio 16: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain Ykkösakseli ry:n alueella

4.8 Johtopäätökset

Useimmissa hankkeissa oma kunta tai seutukunta on se alue, mikä saa suurimman hyödyn hankerahoituksesta. Maantieteellisesti sijoitettuna tutkittavien hankkeiden osalta seutukuntien ulkopuolelle kohdentunut hankerahoitus jäi maantieteellisesti eteläisen Suomen alueelle (Liite 14). Kaukaisin paikkakunta, minne hankkeiden ostojen myötä rahoitusta on kohdentunut, on Pietarsaari. Pohjanmaalle suuntautuneet ostohankinnat olivat kalusteisiin ja kattopelteihin liittyviä kustannuksia. Näillä alueilla vaikuttavat, omalle alalleen erikoistuneet yritykset, ovat pystyneet tarjoamaan omaa palveluaan kokonaistaloudellisesti tarkasteltuna edullisimpaan hintaan.

Kustannusten jakautumisen perusteella eri toimintaryhmien rahavirtojen suuntautumiseen vaikuttavat hankintojen kilpailuttaminen, joissakin tuotteissa voi olla vain yksi maahantuojaja, esimerkiksi jonkin yrityksen hankkiman koneen osalla. Osassa hankkeista oli ulkomaille suuntautuneita hankintoja, koska Suomesta ei ollut saatavilla halutunlaista tuotetta. Kilpailuttamisella voi pieni paikallinen toimija hävitä suuremman valtakunnallisen tarjoajan kilpailun.

Maantieteellisesti tarkasteltuna hankerahan kohdentuminen on jäänyt eteläisen ja keskeisen Suomen alueelle, etenkin toimintaryhmien ympäröimien kuntien alueelle (Kuvio17).

Kuvio 17: Toimintaryhmien sijainti ja ostokustannusten jakautuminen maantieteellisesti

Hankkeiden rahoitusta varten tarjouspyyntöjä tulee tehdä varteenotettaville vaihtoehdoille, jolloin pieni paikallinen toimija voi hävitä kilpailukykyisemmälle, suuremmalle yritykselle. Saatujen tarjousten perusteella valitaan käytettäväksi se, joka on tarkoitukseen sopivin ja edullisin. Kilpailuttamisen merkitys näkyi kustannusten kohdentumisena erityisosaamista vaativissa hankkeissa toimintaryhmien alueiden ulkopuolelle, esimerkiksi pääkaupunkiseudulle. Etenkin kulttuuriin liittyvien hankkeiden rahoituksesta erilaiset ääni- ja valotehosteita toimittavat yritykset sijaitsevat pääkaupunkiseudun alueella. Kulttuuriin liittyvissä hankkeissa liittyy myös jonkin tietyn artistin haluaminen paikalle, jolloin artistipalkkioon varattu hankeraha kohdentuu sen mukaan, missä esiintyvän kokoonpanon kotipaikka on.

LounaPlussa ry:n alueella osa yleishyödyllisten hankkeiden, etenkin rakentamiseen liittyvien hankkeiden, hankinnat suuntautuivat toisen, tutkimukseen kuulumattoman toimintaryhmän alueelle. Tähän on syynä Loimaalla sijaitseva iso rauta- ja rakennustarvikeliike, joka on todettu hankintahinnoiltaan edullisemmaksi ja toimintatavoiltaan toimivammaksi muihin alueella toimiviin vastaaviin liikkeisiin. LounaPlussa ry:n hankkeissa tutkittavien hankkeiden osalta,

etenkin rakentamiseen liittyvissä hankkeissa, tarvikkeiden hankinnat suuntautuivat kunnan ja seutukunnan ulkopuolelle.

Yleishyödyllisissä hankkeissa talkootöiden osuus rahoituksessa on merkittävä. Talkootöitä on tehty yleensä enemmän kuin mitä niitä on voitu kirjata hyväksyttäviin kustannuksiin. Talkootyöinnokkuus oman elinympäristön viihtyisyyden lisäämisessä on muullakin tavoin kuin vain taloudellisesti merkittävää. Talkootöiden osuuden merkitseminen oma kunta sarakkeeseen lisää hankkeen kotikunnan saamaa hyötyä hankerahoituksesta. Talkootöiden huomioiminen omaan kuntaan jäävänä rahoituksena on merkityksellistä, koska sillä saadaan aikaan paikallista yhteisöllisyyden tunnetta. Itse toiminnassa mukana oleminen antaa esimerkiksi kuntarahoitukselle vastinetta, kun sillä on saatu aikaan kyläläisille mielekästä tekemistä.

Tuloksissa on nähtävillä se, että vaikka oma kunta ei ole suurin hyötyjä suoranaisesti, seutukunnallisesti raha voi olla merkityksellinen. Toisaalta on nähtävillä se, että seutukunnan ulkopuolelle kohdentuva raha hyödyntää jonkin toisen, tutkimukseen kuulumattoman toimintaryhmän aluetta. Erityisosaamisella ja pienyritystoiminnalla voidaan olettaa olevan merkitystä myös niin, että ulkopuolisilla alueilla toteutettavilla hankkeilla voi olla merkitystä tutkittavien toimintaryhmien alueilla, jolloin nämä alueet ovat vastavuoroisesti tulojen saajia.

5 Oma oppiminen

Opinnäytetyön aihetta valitessani, ja miettiessäni itseäni kiinnostavia aihevaihtoehtoja, pohdin ideointiseminaarissa sitä, mitä haluaisin työtä tehdessä oppia ja miksi haluaisin työn tehdä. Ohjaavan opettajan tarjotessa aihetta hankkeiden taloudellisten vaikutusten arvioinnista, kiinnostuin siitä. Yksi tärkeimmistä asioista opinnäytetyöaiheen valinnalle oli työn työelämälähtöisyys.

Suunnitelmaseminaariin olin alustavasti miettinyt oppimistavoitteita. Olin listannut seminaariin muutaman kohdan, joita olivat halu saada lisää tietoa hankkeista ja niiden toteuttamiseen liittyvistä asioista, kuinka paljon hankkeissa liikkuu rahaa ja miten suuri merkitys sillä on maaseudun elinvoimaisuuteen ja pienten kuntien talouteen. Lisäksi toimintaryhmätyö ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma, miten ne toimivat ja millainen vaikutus niillä on, olivat hanketoimintaan liittyvinä tekijöinä kiinnostavia aiheita. Tekemisen osalta haasteeksi asetin tutkimisen aikana ilmenevien käytännön ongelmien ratkaisemisen. Tavoitteenani suunnitelmaseminaarissa oli myös oppia hyödyntämään erilaisia tietokoneohjelmia tutkimuksen erivaiheissa.

Leader-hanketoiminnasta on runsaasti tietoa tarjolla, jolloin linkistä seuraavaan siirtymällä saa aina uuden sivun luettavaksi. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman lukeminen ja ymmärtäminen vievät aikaa, sillä tiedon omaksuminen kapulakielellä vaati luetun ymmärtämistä. Asiatekstin kirjoitustyylin sisältämä tieto avautui usean aiheeseen liittyvän Internet-sivuston läpikäymisellä. Välillä tietoähkyn vuoksi oli vaikea tehdä valintaa eri tietolähteiden tarjoamien tietojen välillä ja estää työn rajaamisen hämärtymistä.

Oppinäytetyön tekemisen ohessa olen oppinut käyttämään ennakkoluulottomasti Excel- taulukkolaskentaohjelmaa. Lomakepohjien huolellinen suunnittelu ja luominen ennen tietojen lisäämistä taulukkoon helpottivat työn tekemistä, sillä valmiista pohjaa pystyi käyttämään jokaisen toimintaryhmän tietojen tallentamiseen. Osa tiedoista, kuten maksatuspäätöksistä saadut tukitiedot ja hanketyypit, sijoitettiin samaan sarakkeeseen ja samalle riville, jolloin toimintaryhmien sisäisten ja ryhmien välisten yhteenvetojen tekeminen helpottui.

Taulukko-ohjelmalla tehdyt taulukot ja niiden eri vaihtoehtoja vertaillen veivät koko prosessista useamman viikon verran päiviä. Jossakin vaiheessa tallennuksen ja varmuuskopion tallennus menivät väärässä järjestyksessä ja seurauksena oli osittainen tietojen häviäminen. Tästä syystä tammikuussa 2011 jouduin palaamaan Riihimäelle kertaalleen käsittelemieni hankkeiden pariin toistamiseen, saadakseni tiedot täydennettyä. Samalla kerralla lisäsimme EMO ry:n hankkeisiin viiden uuden hankkeen tiedot, jolloin tuloksiin saatiin lisää vertailtavaa tietoa.

Hankkeiden osalta olen saanut pintaraapaisun maksatushakemusten käsittelyyn liittyvään paperisotaan. Etenkin jos kyseessä on hanke, mihin täytyy olla esimerkiksi erilaisia viranomaislupia, kuten rakennuslupia, voi liitteitä olla useita arkkeja hakemusta kohden. Lomakkeiden ja paperinivaskoiden käsittelyyn tottui ja mitä useamman hankkeen tietoja ehti tallentaa, sitä sujuvammin tiedot löytyivät. Joidenkin hankkeiden tilitiedot olivat muun toiminnan kanssa samoilla tileillä tai kirjanpidon kirjaukset sisälsivät hankkeeseen kuulumattomia kustannuksia, vaikeutui työ siitä, kun joutui useasta eri kohdasta tarkistamaan kustannuksen sisällymistä tukikelpoisiin menoihin. Tästä on ollut se opetus, että kannattaa noudattaa annettuja ohjeita, niin muidenkin työ voi olla helpompaa.

Työssäni olevien karttojen piirtämisen olen suorittanut MapInfo paikkatieto-ohjelmalla. Karttojen pohjana olen käyttänyt rasteriaineistoja ja Paikkatietolainasta lainaamaani materiaalia. Paikkatieto-ohjelman käyttämättömyyden vuoksi ohjelmalla tehdyt toiminnot eivät sujuneet heti suunnitellusti, vaan muutama työkerta meni pelkästään aikaisemmin opitun uudelleen opettelemiseen. Paikkatiedon ongelmatilanteissa sain ohjeita Hämeen ammattikorkeakoulun Rauni Varkialta, jolle kiitos avustamisesta.

Opinnäytetyön aikataulutusta kärsi töiden ja opintojen yhdistämisestä. Opinnäytetyön ensimmäinen palaveri pidettiin helmikuussa 2010 ja alustavan suunnitelman mukaan työn piti olla valmis kesäkuussa 2010. Ensimmäiset hanketiedot sain käsiteltäväksi EMO ry:ltä helmimaaliskuun aikana ja LounaPlussa ry:n tiedot keräsin huhtikuun puolella. Tietojen tallentamiseen tuli tauko Ykkösakseli ry:n hanketietojen toimituksen viivästyessä. Huhtikuun vaihtuessa toukokuuksi oli aika siirtyä opintoihin liittyvän harjoittelun pariin, seuraavan kesän vihertöiden suunnitteluun, toteuttamisaikataulun tekemiseen ja töiden aloittamiseen. Töidenpuolesta kiireinen kevät, joka jatkui työntäyteisenä kesän yli syksyyn lumen tuloon asti, verotti opinnäytetyön aikataulua ja työn tekijän jaksamista.

Aikatauluttamisen tärkeys ja tehdyssä aikataulussa pysyminen kirkastuivat teoriaosaa kirjoitettaessa ja ne olivat olennainen osa työn jouhevaa etenemistä. Osaksi aikataulun venymiseen oli syynä tutkimusmateriaalien saatavuusongelma, mutta suurempi merkitys lienee sillä, että tekemiseen tulleen tauon aikana asiat hieman karkasivat ajatuksista, jolloin työhön uudelleen tarttuminen vaati todellista motivaatioryöpsähdystä. Olen tyytyväinen tekemääni työhön ja uskon, että tästä on hyötyä muillekin kuin vain minulle.

Lähteet

Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry. Emo ry. Yleistä. Viitattu 15.10.2010.
http://www.emory.fi/fi/sisalto/003_emory

Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009a. EMO ry:n hankerekisteri. Viitattu 4.3.2011.
http://www.emory.fi/fi/sisalto/006_hankerekisteri

Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry 2009b. Ohjelma 2007-2013. Viitattu 15.10.2010.
http://www.emory.fi/fi/lisamateriaalit/liitetiedostot/emo_leader-ohjelma_paivitetty_16.10.09..pdf

Lohjan kaupunki. Sammatin kunta liittyy Lohjan kaupunkiin 1.1.2009. Viitattu 4.3.2011.
<http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=444&alasivu=1810&kieli=246>

LounaPlussa ry 2006. Viisi piirua maaseudun suuntaan. LounaPlussa ry:n kehittämisohjelma 2007-2013. Viitattu 10.12.2010. <http://www.lounaplussa.fi/index.php?section=5>

LounaPlussa ry 2009. LounaPlussan säännöt 2009. Viitattu 4.3.2011.
<http://www.lounaplussa.fi/index.php?section=5>

LounaPlussa ry 2011. Hankerekisteri 2007 - 2013. Viitattu 4.3.2011.
<http://www.lounaplussa.fi/index.php?section=67>

Maa- ja metsätalousministeriö 2010a. Leader-toimintaryhmät. Viitattu 15.11.2010.
http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseudun_kehittaminen/leader.html

Maa- ja metsätalousministeriö 2010b. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma. Viitattu 15.11.2010.
http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseudun_kehittaminen/ohjelmakausi20072013/mannersuomi.html

Maaseutuverkosto 2008. Toimintaryhmien alueet kartalla. Viitattu 15.1.2011.
http://www.maaseutu.fi/attachments/maaseutufi/5yOvIJWV/MAVI_kartta_toimintaryhmat_040408_press.pdf

Maaseutuverkosto 2010. Hanketoimijan käsikirja. Viitattu 15.1.2011
http://www.maaseutu.fi/attachments/newfolder_94/5v2z7Cy5I/MMM_MSV_HO_esfi_B5_161110.pdf

Maaseutuvirasto 2010a. Elinkeinojen kehittämishanke. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hanketuet/elinkeinojenkehittamishanke.html>

Maaseutuvirasto 2010b. Koulutus- ja tiedonvälityshanke. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hanketuet/koulutusjatieonvalityshanke.html>

Maaseutuvirasto 2010c. Leader-toimintaryhmät 2007-2013. Viitattu 15.1.2011
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/toimintaryhmat.html>

Maaseutuvirasto 2010d. Yleishyödyllinen investointihanke. Viitattu 15.1.2011
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hanketuet/yleishyodyllineninvestointihanke.html>

Maaseutuvirasto 2010e. Yleishyödyllinen kehittämishanke. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hanketuet/yleishyodyllinenkehittamishanke.html>

Maaseutuvirasto 2010f. Yrityksen investointituki. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/yritystuet/investointituki.html>

Maaseutuvirasto 2010g. Yrityksen käynnistystuki. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/yritystuet/kaynnistystuki.html>

Maaseutuvirasto 2010h. Yrityksen tai yritysryhmän kehittämistuki. Viitattu 15.1.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/yritystuet/kehittamistuki.html>

Maaseutuvirasto 2011. Maaseudun hankkeiden rahoitus. Viitattu 14.2.2011.
<http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hanketuet.html>

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. Viitattu 15.11.2010.
http://www.maaseutu.fi/attachments/maaseutu/maaseudunkehittamisohjelmat/ohjelmatkaudelle20072013/5o8EMV39Y/Manner-Suomen_maaseudun_kehittamisohjelma_070610_FI.pdf

Pietari, E. 2010. Palaveri opinnäytetyöhön liittyen EMO ry:n toimistolla. Riihimäki 4.2.2010.

Salo 2009. Salo 2009. Viitattu 5.12.2010. <http://www.salo.fi/attachements/2010-03-11T13-26-3789.pdf>

Voutilainen, O. & Tapio-Biström, M-L. 2007. Paikallisten toimintaryhmien aluetaloudelliset vaikutukset. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Ykkösakseli ry 2007. Tuumasta teoiksi. Paikallinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007-2013. Viitattu 30.1.2011.
http://www.ykkosakseli.fi/fileadmin/ykkosakseli/muuttiedostot/Tuumasta_teoiksi.pdf

Ykkösakseli ry 2010. Ykkösakselintoiminta-alue. Viitattu 15.11.2010.
<http://www.ykkosakseli.fi/109.html>

Ykkösakseli ry 2011. Hankerekisteri. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. Hankelistaus. Viitattu 20.4.2011.
http://www.mavi.fi/attachments/mavi/newfolder_12/5t7vELITM/H001J_Hankelistaus_Uuden_maa.pdf.

Kuviot

Kuvio 1: Tutkittavien toimintaryhmien maantieteellinen sijainti.....	16
Kuvio 2: EMO ry:n toiminta-alueen kunnat	17
Kuvio 3: EMO ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako.....	18
Kuvio 4: EMO ry:n ennen 1.1.2010 vireille tulleiden hankkeiden rahoituksen jakautuminen20	
Kuvio 5: LounaPlusssa ry:n toiminta-alueen kunnat.....	21
Kuvio 6: LounaPlusssa ry:n ennen 1.1.2011 vireille tulleiden hankkeiden rahoitusjakauma22	
Kuvio 7: LounaPlusssa ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako	24
Kuvio 8: Ykkösakseli ry:n toiminta-alueen kunnat.....	25
Kuvio 9: Ykkösakseli ry:n ohjelmakauden rahoituksen prosentuaalinen jako	27
Kuvio 10: Ostokustannusten prosentuaalinen jakautuminen eri alueille.....	34
Kuvio 11: EMO ry:n tutkittavien hankkeiden kustannusten jakautuminen alueellisesti	37
Kuvio 12: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain EMO ry:n alueella	38
Kuvio 13: LounaPlusssa ry:n tutkittavien hankkeiden ostokustannusten jakautuminen	40
Kuvio 14: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain LounaPlusssa ry:n alueella41	
Kuvio 15: Ykkösakseli ry:n tutkittavien hankkeiden ostokustannusten jakautuminen	42
Kuvio 16: Ostovaikutuksen ja julkisten tukien vertailu kunnittain Ykkösakseli ry:n alueella43	
Kuvio 17: Toimintaryhmien sijainti ja ostokustannusten jakautuminen maantieteellisesti	44

Taulukot

Taulukko 1: Tutkittavien toimintaryhmien ohjelmakauden 2007-2013 kokonaisrahoitus ...	15
Taulukko 2: EMO ry:n kokonaisrahoitus ohjelmakaudelle 2007-2013.....	18
Taulukko 3: EMO ry:n 1.1.2010 mennessä käynnistyneiden hankkeiden rahoituslähteet ...	19
Taulukko 4: LounaPlussa ry:n käynnistyneiden hankkeiden rahoituslähteet	24
Taulukko 5: LounaPlussa ry:n vireille tulleet hankkeet (LounaPlussa ry 2011.)	25
Taulukko 6: Ykkösakseli ry:n ohjelmakauden 2007-2013 rahoitus maksajatahoittain	27
Taulukko 7. Tutkimukseen sisältyneiden hankkeiden hanketyypit ja lukumäärät.....	32
Taulukko 8. Tutkittavien hankkeiden hyväksytyt rahoitus toimintaryhmittäin	33
Taulukko 9: Kustannusten jakautuminen alueittain.....	33
Taulukko 10: Toimintaryhmien alueelta pääkaupunkiseudulle kohdentunut rahoitus.....	35
Taulukko 11: Tuloja saamattomien hankkeiden maksetun rahoituksen jakautuminen	36
Taulukko 12: Tuloja saaneiden hankkeiden maksetun rahoituksen jakautuminen	36
Taulukko 13: Kuntien maksama rahoitus kuntakohtaisesti.....	38
Taulukko 14. LounaPlussa ry:n tutkittavien hankkeiden hyväksytyt rahoitus.....	39
Taulukko 15: LounaPlussa ry:n kuntien maksama rahoitus kuntakohtaisesti.....	40
Taulukko 16: Ykkösakseli ry:n tutkittavien hankkeiden hyväksytyt rahoitus.....	42

Liitteet

Liite 1: Hankkeiden vaikutusten arviointitietojen tallennuslomake	53
Liite 2: Hankintojen kautta kaikkiin kuntiin jäänyt hankerahoitus	54
Liite 3: Kuntiin jäänyt hankerahoitus suuruusjärjestyksessä	55
Liite 4: Hankintojen kautta toimintaryhmien kuntiin jäänyt hankerahoitus	56
Liite 5: Toimintaryhmien kuntiin jäänyt hankerahoitus suuruusjärjestyksessä	57
Liite 6: Toimintaryhmien seutukunnille kohdentunut hankeraha kunnittain.....	58
Liite 7: Toimintaryhmien ulkopuolisille alueille kohdentunut hankerahoitus.....	59
Liite 8: EMO ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti	60
Liite 9: EMO ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä	61
Liite 10: LounaPlussa ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti....	62
Liite 11: LounaPlussa ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä	63
Liite 12: Ykkösakseli ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti	64
Liite 13: Ykkösakseli ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä	65
Liite 14: Kustannusten maantieteellinen kohdentuminen Suomen alueelle.....	66

Liite 1: Hankkeiden vaikutusten arviointitietojen tallennuslomake

Hankkeen hakija	
Hankkeen nimi	
Hankkeen DNRO	
Hakijan kunta	
Hankkeen toteutusaika	

Hanketyyppi:	
Yrityshanke	
-Käynnistys hanke	
- Kehittämishanke	
- Investointihanke	
Yleishyödyllinen hanke	
- Kehittämishanke	
- Investointihanke	

Hankerahoitus:	Rahoituspäätös	Maksettu rahoitus
Julkinen tuki	0,00	0,00
- EU		
- Valtio		
- Kunta		
Yksityinen	0,00	0,00
- Raha		
- Talkootyö		
Kokonaisrahoitus	0,00	0,00

Kustannukset		Oma kunta	Seutukunta	Ulkopuolinen alue
Alv sis. / Alv ei sis.		Kunnan nimi	Kunnan nimi	Kunnan nimi
Yhteensä:	0,00			
Oma kunta	0,00	0,00		
Seutukunta	0,00		0,00	
Ulkopuolinen alue	0,00			0,00

Liite 2: Hankintojen kautta kaikkiin kuntiin jäänyt hankerahoitus

Kunta	Euroa, €
Alajärvi	26 000
Espoo	6 630
Forssa	17 104
Harjavalta	24 330
Hausjärvi	35 878
Helsinki	101 082
Hummula	11 532
Hyvinkää	34 127
Hämeenlinna	6 656
Ilmajoki	464
Janakkala	3 170
Joensuu	3 600
Jokioinen	2 756
Järvenpää	36 678
Kaarina	3 945
Karjalohja	1 687
Kauhava	2 158
Kerava	10 516
Kouvola	2 252
Kuortane	244
Kärkölä	165
Lahti	5 609
Laitila	1 000
Lapua	200
Lohja	15 186
Loimaa	87 517
Loppi	6 965
Länsi-Turunmaa	17 037
Maaninka	3 172
Mynämäki	2 000
Mäntsälä	187
Nastola	24 760
Nurmijärvi	92 194
Orivesi	700
Pietarsaari	12 444
Porvoo	2 500
Pukkila	250
Pöytyä	800
Raasepori	121
Riihimäki	18 617
Saarijärvi	296
Salo	18 124
Savonlinna	142
Sipoo	60
Somero	10 754
Tammela	26 029
Tampere	6 678
Tuusula	7 245
Turku	1 450
Vantaa	25 875
Ypäjä	32 307
Puola	15 884
Saksa	7 629
Yhteensä:	774 706

Liite 3: Kuntiin jäänyt hankerahoitus suurusjärjestyksessä

Kunta	Euroa, €
Helsinki	101 082
Nurmijärvi	92 194
Loimaa	87 517
Järvenpää	36 678
Hausjärvi	35 878
Hyvinkää	34 127
Ypäjä	32 307
Tammela	26 029
Alajärvi	26 000
Vantaa	25 875
Nastola	24 760
Harjavalta	24 330
Riihimäki	18 617
Salo	18 124
Forssa	17 104
Länsi-Turunmaa	17 037
Puola	15 884
Lohja	15 186
Pietarsaari	12 444
Humppila	11 532
Somero	10 754
Kerava	10 516
Saksa	7 629
Tuusula	7 245
Loppi	6 965
Tampere	6 678
Hämeenlinna	6 656
Espoo	6 630
Lahti	5 609
Kaarina	3 945
Joensuu	3 600
Maaninka	3 172
Janakkala	3 170
Jokioinen	2 756
Porvoo	2 500
Kouvola	2 252
Kauhava	2 158
Mynämäki	2 000
Karjalohja	1 687
Turku	1 450
Laitila	1 000
Pöytyä	800
Orivesi	700
Ilmajoki	464
Saarijärvi	296
Pukkila	250
Kuortane	244
Lapua	200
Mäntsälä	187
Kärkölä	165
Savonlinna	142
Raasepori	121
Sipoo	60
Yhteensä:	774 706

Liite 4: Hankintojen kautta toimintaryhmien kuntiin jäänyt hankerahoitus

Kunta	Yhteensä
Hausjärvi	35 878
Hyvinkää	34 127
Järvenpää	36 678
Loppi	6 965
Nurmijärvi	92 194
Riihimäki	18 617
Tuusula	7 245
Vantaa	25 875
Forssa	17 104
Humppila	11 532
Jokioinen	2 756
Tammela	26 029
Ypäjä	32 307
Karjalohja	1 687
Karkkila	0
Lohja	15 186
Nummi-Pusula	0
Salo	18 124
Vihti	0
Yhteensä:	382 305

Liite 5: Toimintaryhmien kuntiin jäänyt hankerahoitus suuruusjärjestyksessä

Kunta	Yhteensä
Nurmijärvi	92 194
Järvenpää	36 678
Hausjärvi	35 878
Hyvinkää	34 127
Ypäjä	32 307
Tammela	26 029
Vantaa	25 875
Riihimäki	18 617
Salo	18 124
Forssa	17 104
Lohja	15 186
Humppila	11 532
Tuusula	7 245
Loppi	6 965
Jokioinen	2 756
Karjalohja	1 687
Karkkila	0
Nummi-Pusula	0
Vihti	0
Yhteensä:	382 305

Liite 6: Toimintaryhmien seutukunnille kohdentunut hankeraha kunnittain

Kunta	EMO ry	LounaPlusa ry	Ykkösakseli	Yhteensä
Hausjärvi	35 878			35 878
Hyvinkää	34 127			34 127
Järvenpää	36 678			36 678
Loppi	6 965			6 965
Nurmijärvi	92 194			92 194
Riihimäki	18 617			18 617
Tuusula	7 245			7 245
Vantaa	25 875			25 875
Forssa	183	16 921		17 104
Humppila		11 532		11 532
Jokioinen		2 756		2 756
Tammela		26 029		26 029
Ypäjä		32 307		32 307
Karjalohja			1 687	1 687
Karkkila				0
Lohja	3 300		11 886	15 186
Nummi-Pusula				0
Salo		5 392	12 732	18 124
Vihti				0
Yhteensä:	261 061	94 938	26 306	382 305

Liite 7: Toimintaryhmien ulkopuolisille alueille kohdentunut hankerahoitus

Kunta	EMO ry	LounaPlussa ry	Ykkösakseli ry	Yhteensä
Alajärvi	26 000			26 000
Espoo	6 180		450	6 630
Harjavalta	24 330			24 330
Helsinki	74 035	2 208	24 839	101 082
Hämeenlinna	6 590	66		6 656
Ilmajoki	464			464
Janakkala	242	2 928		3 170
Joensuu	3 600			3 600
Kaarina		3 945		3 945
Kauhava	595	1 563		2 158
Kerava	9 140		1 376	10 516
Kouvola	2 252			2 252
Kuortane	244			244
Kärkölä	165			165
Lahti	5 609			5 609
Laitila		1 000		1 000
Lapua	200			200
Loimaa		87 517		87 517
Länsi-Turunmaa			17 037	17 037
Maaninka	3 172			3 172
Mynämäki			2 000	2 000
Mäntsälä	187			187
Nastola			24 760	24 760
Orivesi	700			700
Pietarsaari	12 444			12 444
Porvoo			2 500	2 500
Pukkila	250			250
Pöytyä		800		800
Raasepori	121			121
Saarijärvi	296			296
Savonlinna	142			142
Sipoo	60			60
Somero		10 754		10 754
Tampere	3 200	3 478		6 678
Turku	1 300		150	1 450
Puola	15 884			15 884
Saksa			7 629	7 629
Yhteensä:	197 401	114 259	80 741	392 401

Liite 8: EMO ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti

Kunta	Euroa, €
Alajärvi	26 000
Espoo	6 180
Forssa	183
Harjavalta	24 330
Hausjärvi	35 878
Helsinki	71 787
Hyvinkää	34 127
Hämeenlinna	6 023
Ilmajoki	464
Janakkala	242
Joensuu	3 600
Järvenpää	36 678
Kauhava	595
Kerava	9 140
Kouvola	2 252
Kuortane	244
Kärkölä	165
Lahti	5 609
Lapua	200
Lohja	3 300
Loppi	6 965
Maaninka	3 172
Mäntsälä	187
Nurmijärvi	92 194
Orivesi	700
Pietarsaari	12 444
Pukkila	250
Raasepori	121
Riihimäki	16 670
Saarijärvi	296
Savonlinna	142
Sipoo	60
Tampere	3 200
Tuusula	7 245
Vantaa	7 856
Puola	15 884
Yhteensä:	434 380

Liite 9: EMO ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä

Kunta	Euroa, €
Nurmijärvi	92 194
Helsinki	71 787
Järvenpää	36 678
Hausjärvi	35 878
Hyvinkää	34 127
Alajärvi	26 000
Harjavalta	24 330
Riihimäki	16 670
Puola	15 884
Pietarsaari	12 444
Kerava	9 140
Vantaa	7 856
Tuusula	7 245
Loppi	6 965
Espoo	6 180
Hämeenlinna	6 023
Lahti	5 609
Joensuu	3 600
Lohja	3 300
Tampere	3 200
Maaninka	3 172
Kouvola	2 252
Orivesi	700
Kauhava	595
Ilmajoki	464
Saarijärvi	296
Pukkila	250
Kuortane	244
Janakkala	242
Lapua	200
Mäntsälä	187
Forssa	183
Kärkölä	165
Savonlinna	142
Raasepori	121
Sipoo	60
Yhteensä:	434 380

Liite 10: LounaPlusssa ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti

Kunta	Euroa, €
Forssa	16 921
Humppila	11 532
Helsinki	2 208
Hämeenlinna	66
Janakkala	2 928
Jokioinen	2 756
Kaarina	3 945
Kauhava	1 563
Laitila	1 000
Loimaa	87 517
Pöytyä	800
Salo	5 392
Somero	10 754
Tammela	26 029
Tampere	3 478
Ypäjä	32 307
Yhteensä:	209 197

Liite 11: LounaPlusssa ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä

Kunta	Euroa, €
Loimaa	87 517
Ypäjä	32 307
Tammela	26 029
Forssa	16 921
Humppila	11 532
Somero	10 754
Salo	5 392
Kaarina	3 945
Tampere	3 478
Janakkala	2 928
Jokioinen	2 756
Helsinki	2 208
Kauhava	1 563
Laitila	1 000
Pöytyä	800
Hämeenlinna	66
Yhteensä:	209 197

Liite 12: Ykkösakseli ry:n hankkeiden kustannuksien kohdentuminen kuntakohtaisesti

Kunta	Euroa, €
Espoo	450
Helsinki	24 839
Karjalohja	1 687
Kerava	1 376
Lohja	11 886
Länsi-Turunmaa	17 037
Mynämäki	2 000
Nastola	24 760
Porvoo	2 500
Saksa	7 629
Salo	12 732
Turku	150
Yhteensä:	107 047

Liite 13: Ykkösakseli ry:n kuntakohtaiset kustannukset suuruusjärjestyksessä

Kunta	Euroa, €
Helsinki	24 839
Nastola	24 760
Länsi-Turunmaa	17 037
Salo	12 732
Lohja	11 886
Saksa	7 629
Porvoo	2 500
Mynämäki	2 000
Karjalohja	1 687
Kerava	1 376
Espoo	450
Turku	150
Yhteensä:	107 047

Liite 14: Kustannusten maantieteellinen kohdentuminen Suomen alueelle

